

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS PAŽANGOS DEPARTAMENTO EKONOMIKOS SKYRIUS**

PAŽYMA

**DĖL ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO 2, 16¹, 18, 22, 28, 29, 34 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 16² STRAIPSNIU
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4096, AKCIZŲ ĮSTATYMO 23, 24, 25 IR 26
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4097, SVEIKATOS
SISTEMOS ĮSTATYMO 38¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR.
XIIP-4098, ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 76, 168 IR 485 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4099
(TAP-16-902(2); NR. 16-5266(3))**

2016-06-21 Nr. NV-2008

Vilnius

1. **Projekto rengėjas:** Ūkio ministerija.
2. **Projekto tikslas, esmė:** Vyriausybės nutarimo projektas parengtas atsižvelgiant į Seimo valdybos 2016 03 25 d. sprendimą Nr. SV-S-1440, kuriuo prašoma Vyriausybės pateikti Seimui išvadą dėl Alkoholio kontrolės įstatymo 2, 16¹, 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Įstatymo papildymo 16² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 (toliau – Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimo projektas Nr. XIIP-4096), Akcizų įstatymo 23, 24, 25 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4097 (toliau – Akcizų įstatymo pakeitimo projektas Nr. XIIP-4097), Sveikatos sistemos įstatymo 38¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIP-4098 (toliau - Sveikatos sistemos įstatymo pakeitimo projektas Nr. XIIP-4098) ir Administracinių nusižengimų kodekso 76, 168 ir 485 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4099 (toliau - Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimo projektas Nr. XIIP-4099). Įstatymų projektus teikia 25 Seimo nariai - Andrius Kubilius ir kiti. Dėl dalies Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimo projekto Nr. XIIP-4096 nuostatų siūloma pritarti ir pasiūlyti jas tobulinti, o dėl dalies nuostatų siūloma nepritarti. Pritariama ir siūloma tobulinti: a) 4 straipsnio 8 dalis, susijusi su savivaldybių teise nustatyti vietas ir/ar teritorijas, kuriose draudžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais – patikslinti pagal Vyriausybės 2016 02 24 nutarimo Nr. 184 nuostatas (buvo pasiūlyti vietų ar teritorijų nustatymo kriterijai), b) 6 straipsnyje nustatomu draudimu dovanoti alkoholinius gėrimus – patikslinti, kad draudimas dovanoti alkoholinius gėrimus galiotų tik alkoholiu prekiaujančioms įmonėms arba nustatyti išlygą dėl įmonių teisės dovanoti alkoholinius gėrimus reprezentaciniais tikslais, c) 6 straipsnyje nustatomu draudimu po alkoholio pirkimo – pardavimo sutarties laimėti prizą, dovanų ar priedą – patikslinti „išskyrus atvejus, kai priedai yra supakuoti į vieną nedalomą pakuotę kartu su alkoholiniu gėrimu“, d) 6 straipsnyje nustatomu draudimu skelbti apie alkoholinių gėrimų kainų sumažinimą – patikslinti „skelbimu nelaikomas šios informacijos pateikimas kainų etiketėse alkoholinių gėrimų prekybos vietose“, e) 7 straipsnio 2 dalyje siūlymu uždrausti išorinę alkoholio reklamą - patikslinti pagal Vyriausybės 2015 09 10 nutarimu Nr. 943 pateiktas formuluotes. Nepritariama šioms Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimo projekto Nr. XIIP-4096 nuostatom: a) nuostatos susijusios su prekyba alkoholiniais gėrimais tik specializuotose parduotuvėse, o kitose parduotuvėse įrengtose alkoholinių gėrimų skyriuose būtų leidžiama prekiauti tik iki 7,5 procento alkoholio koncentracijos gėrimais (kaimo vietovių parduotuvių nespecializuotuose skyriuose iki 15 procentų), specialiais reikalavimais alkoholinių gėrimų parduotuvėms (privaloma vaizdo įrašymo sistema, parduotuvės negali būti įrengtos

daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose ir kt.), privalomas ne mažesnis kaip 100 metrų atstumas nuo statutinių, sveikatos priežiūros, globos ir ugdymo įstaigų, asmenys iki 20 metų negali būti įleidžiami į alkoholinių gėrimų parduotuves, laikytinos nepagrįstomis ir neproporcingomis, b) siūlymas pripažinti netekusia galios paviljono sąvoką ir išbraukti su šia sąvoka susijusias nuostatas, laikytinas nepagrįstu ir neproporcingu, c) siūlymas sutrumpinti alkoholinių gėrimų pardavimo laiką ir nustatyti prekybą nuo 10 iki 20 val., sekmadieniais nuo 10 iki 15 val., laikytinas neproporcingu ir nepagrįstu ir siūloma atsižvelgti į Vyriausybės 2016 02 24 nutarimu Nr.184 pritartam Seimo narių Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimui dėl prekybos alkoholiniais gėrimais nuo 10 iki 22 val., d) siūlymas uždrausti asmenims iki 20 metų vartoti alkoholinius gėrimus ir pareiga alkoholiu prekiaujančioms įmonėms užtikrinti, kad prekybos vietose asmenys iki 20 metų nevartotų alkoholinių gėrimų, laikytina netikslinga ir neproporcinga, e) draudimas alkoholio pardavimų skatinimo veiklai pasitelkti asmenis iki 18 metų neatitinka aiškinamajame rašte nurodytų tikslų ir yra nepagrįstas, f) siūlymas uždrausti alkoholio reklamą visuomenės informavimo priemonėse yra nepagrįstas. Nepritarti Akcizų įstatymo pakeitimo projektui Nr. XIIP-4097, kadangi siūlymas didinti akcizų tarifus visiems alkoholiniams gėrimams laikytinas nepagrįstu ir neproporcingu. Nepritarti Sveikatos sistemos įstatymo pakeitimo projektui Nr. XIIP-4098, kadangi siūlymas nustatyti, kad Valstybiniam visuomenės sveikatos stiprinimo fondui finansuoti turi būti skiriamas nustatytas procentas akcizų pajamų, gautų už parduotą apdorotą tabaką, yra netikslingas. Nepritarti Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimo projektui Nr. XIIP-4099, kuriame nustatomos baudos už Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimo projekto Nr.XIIP-4096 nuostatų nesilaikymą, kadangi nepritariama siūlomoms Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimo projekto Nr.XIIP-4096 nuostatoms.

3. **Derinimas:** nutarimo projektas be pastabų suderintas su Sveikatos apsaugos ministerija, Finansų ministerija, Žemės ūkio ministerija, Vidaus reikalų ministerija ir Europos teisės departamentu. Projektas 2016 06 07 svarstytas ministerijų atstovų pasitarime. Atsižvelgiant į pastabas teikiamas patikslintas projektas. Dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento (pritaria Seimo narių pateiktiems projektams), pastabų, kuriomis nepritariama, teikiama derinimo pažyma.
4. **Dalykinio vertinimo išvada:** vėluojama, kitais atžvilgiais teikiamas projektas iš esmės atitinka Vyriausybės reglamento reikalavimus.

Patarėjas

Aloyzas Dukša

Aloyzas Dukša, tel. 8 706 63 733, el. p. aloyzas.dukša@lr.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel.: 8 706 64 845, 8 706 64 868,
faks. 8 706 64 762, el. p. kanc@ukmin.lt, http://www.ukmin.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2016-06-20 Nr. (28.2-83)-3-2774
2016-06-07 Protokolas Nr.23

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO

Vykdydami Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko pavedimą (Vyriausybės kanclerio 2016 m. kovo 30 d. raštas Nr. S-17-1018), parengėme ir teikiame svarstyti po ministerijų atstovų 2016 m. birželio 7 d. pasitarimo patikslintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektą „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16¹, 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Įstatymo papildymo 16² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4096, Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 23, 24, 25 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4097, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 38¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4098, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 76, 168 ir 485 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4099“ (toliau – Nutarimo projektas). Vykdamas Ministerijų atstovų 2016 m. birželio 7 d. pasitarimo protokolą Nr. 23, Nutarimo projekte atsižvelgta į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabas. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento pastabas, į kurias neatsižvelgta, įvertintos pridedamoje derinimo pažymoje.

Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16¹, 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Įstatymo papildymo 16² straipsniu įstatymo projekte Nr. XIIP-4096 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-4096) siūloma Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatyme nustatyti naujas alkoholio prieinamumą ribojančias priemones: visais alkoholiniais gėrimais leisti prekiauti tik alkoholinių gėrimų parduotuvėse, o kitose parduotuvėse esančiuose alkoholinių gėrimų skyriuose leisti prekiauti tik alkoholiniais gėrimais, kurių turinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 procento (kaimo gyvenamosiose vietovėse esančių stacionariųjų parduotuvių nespecializuotuose skyriuose – 15 procentų), ir nustatyti reikalavimus minėtoms parduotuvėms ir skyriams, sutrumpinti leidžiamą alkoholinių gėrimų prekybos laiką, suteikti savivaldybėms teisę nustatyti vietas ir (ar) teritorijas, kuriose draudžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais, sugriežtinti alkoholio reklamos reikalavimus, uždrausti alkoholio prekybą paviljonuose ir nustatyti kitus naujus ribojimus alkoholinių gėrimų prekybai. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 76, 168 ir 485 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIIP-4099 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-4099) nustatomos baudos fiziniams asmenims už kai kurių Įstatymo projekte Nr. XIIP-4096 siūlomų nuostatų nesilaikymą.

Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 23, 24, 25 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIIP-4097 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-4097) siūloma padidinti akcizus visiems alkoholiniais gėrimams, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 38¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIIP-4098 (toliau – Įstatymo projektas

Nr. XIIP-4098) – nustatyti, kad Valstybiniam visuomenės sveikatos stiprinimo fondui būtų skiriamos lėšos iš akcizų pajamų, gautų už parduotą apdorotą tabaką (šiuo metu jos skiriamos tik iš akcizų pajamų, gautų už parduotus alkoholinius gėrimus).

Svarstyti teikiamame Nutarimo projekte siūloma pritarti daliai Įstatymo projekte Nr. XIIP-4096 siūlomų teisinio reguliavimo priemonių ir nepritarti Įstatymo projekte Nr. XIIP-4097, Įstatymo projekte Nr. XIIP-4098 ir Įstatymo projekte Nr. XIIP-4099 siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms bei daliai Įstatymo projekte Nr. XIIP-4096 siūlomų teisinio reguliavimo priemonių dėl Nutarimo projekte nurodytų priežasčių.

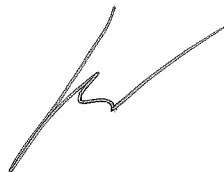
Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma nerengta vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu.

Nutarimo projektą parengė Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos Pramonės ir prekybos departamento Vidaus prekybos politikos skyrius (vedėja – Birutė Janutėnienė, tel. 8 706 64 756, Birute.Januteniene@ukmin.lt, tiesioginė rengėja – šio skyriaus vyriausioji specialistė Aurelija Janušauskė, tel. 8 706 63 677, el. p. Aurelija.Janusauske@ukmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 7 lapai.
2. Derinimo pažyma, 4 lapai.

Ūkio ministras

Evaldas Gustas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO
NR. I-857 2, 16¹, 18, 22, 28, 29, 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI
ĮSTATYMO PAPILDYMO 16² STRAIPSNIŲ ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4096,
LIETUVOS RESPUBLIKOS AKCIZŲ ĮSTATYMO NR. IX-569 23, 24, 25 IR 26 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4097, LIETUVOS RESPUBLIKOS
SVEIKATOS SISTEMOS ĮSTATYMO NR. I-552 38¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIP-4098, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ
NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 76, 168 IR 485 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIP-4099**

2016 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2016 m. kovo 25 d. sprendimo Nr. SV-S-1440 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 3–6 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16¹, 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Įstatymo papildymo 16² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-4096) 4 straipsnio 5 ir 8 dalyse, 6 straipsnyje keičiamo Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo (toliau – Alkoholio kontrolės įstatymas) 28 straipsnio 1 dalyje, 7 straipsnio 1 dalyje keičiamo Alkoholio kontrolės įstatymo 29 straipsnio 2 dalies 2–9 punktuose ir 7 straipsnio 2 dalyje siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms ir nepritarti teisinio reguliavimo priemonėms, siūlomoms Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 1–3 straipsniuose, 4 straipsnio 1–4, 6, 7 dalyse, 5 straipsnyje, 6 straipsnyje keičiamo Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 2 dalyje, 7 straipsnio 1 dalyje keičiamo Alkoholio kontrolės įstatymo 29 straipsnio 2 dalies 1 punkte, kuriame nustatomas alkoholio reklamos draudimas visuomenės informavimo priemonėse, ir 8 straipsnyje.

2. Pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui (toliau – Seimas) tobulinti Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 nuostatas, kurioms Lietuvos Respublikos Vyriausybė pritaria, pagal šiuos pasiūlymus:

2.1. Patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 4 straipsnio 8 dalies nuostatą pagal pasiūlymą, pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. vasario 24 d. nutarimo Nr. 184 „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 18 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2836(2)“ 1 punkte.

2.2. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 6 straipsnyje keičiamo Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad šios dalies 1–7 punktuose nurodyti draudimai taikomi įmonėms, Europos juridiniams asmenims ir jų filialams (vietoj šiuo metu galiojančiame Alkoholio kontrolės įstatyme nurodytų „*teisę prekiauti alkoholiniais gėrimais turinčių*“ įmonių, Europos juridinių asmenų ir jų filialų“). Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad, vadovaujantis Alkoholio kontrolės įstatymo 16 straipsnio 3 dalimi, 17 straipsnio 1 ir 2 dalimis, alkoholinius gėrimus parduoti, laikyti ir gabenti gali tik įmonės, Europos juridiniai asmenys ir jų filialai, turintys alkoholinių gėrimų prekybos licencijas, Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 2–7 punktai galėtų būti taikomi tik teisę prekiauti alkoholiniais gėrimais turinčioms įmonėms, Europos juridiniams asmenims ir jų filialams. Be to, įsigaliojus siūlomoms nuostatom, visi Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalyje nurodyti draudimai, tarp kurių yra ir draudimas dovanoti alkoholinius gėrimus, būtų taikomi visoms Lietuvos Respublikoje veikiančioms įmonėms, nepriklausomai nuo to, ar jos užsiima alkoholinių gėrimų prekyba. Tokiu atveju įmonės, net ir neužsiimančios alkoholinių gėrimų prekyba, negalėtų dovanoti alkoholinių gėrimų net ir savo verslo partneriams reprezentaciniais tikslais. Toks draudimas būtų neproporcingas ir

nepagrįstas, todėl Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 6 straipsnyje keičiamo Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalies pirmosios pastraipos formuluotė turėtų būti nekeičiama, šios dalies 1-7 punktuose nurodytus draudimus taikant tik teisę prekiauti alkoholiniais gėrimais turinčioms įmonėms, Europos juridiniams asmenims ir jų filialams, arba Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 6 straipsnyje turėtų būti nustatytos išlygos dėl galimybės įmonėms dovanoti alkoholinius gėrimus verslo santykių užmezgimo, palaikymo, reprezentaciniais tikslais.

2.3. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 6 straipsnyje keičiamo Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 4 punkte vartojama sąvoka „akcija“ gali būti interpretuojama įvairiai, ji nėra apibrėžta Alkoholio kontrolės įstatyme ar kituose įstatymuose. Todėl siūlytina Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 6 straipsnyje keičiamo Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 4 punkte atskleisti sąvokos „akcija“ turinį.

2.4. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 6 straipsnyje keičiamo Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 6 punkte siūloma įtvirtinti draudimą sudaryti galimybę pirkėjui iš karto ir (ar) per tam tikrą terminą arba įvykdžius tam tikras sąlygas po vartojimo pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo laimėti prizą, gauti dovanų ar priedą prie alkoholinių gėrimų. Atsižvelgiant į Europos Sąjungos teisėje įtvirtintą abipusio pripažinimo principą ir siekiant neužkirsti kelio įvežti į Lietuvos Respubliką kitose Europos Sąjungos valstybėse teisėtai pagamintų ir parduodamų alkoholinių gėrimų, kurie jų gamintojų yra supakuoti į vieną nedalomą pakuotę kartu su priedais, tikslinga patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 6 straipsnyje keičiamo Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 6 punktą ir po žodžio „gėrimų“ įrašyti žodžius „išskyrus atvejus, kai priedai yra supakuoti į vieną nedalomą pakuotę kartu su alkoholiniu gėrimu“.

2.5. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 6 straipsnyje keičiamo Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 7 punkte siūloma įtvirtinti draudimą skelbti apie alkoholinių gėrimų kainų sumažinimą, tačiau, pažymėtina, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) 6.228⁶ ir 6.353 straipsniais, vartotojas turi teisę gauti išsamią, teisingą informaciją apie prekę, įskaitant ir jos kainą, todėl draudimas skelbti apie alkoholinių gėrimų kainų sumažinimą neturėtų būti taikomas kainų etiketėse nurodomai prekės kainai. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 6 straipsnyje keičiamo Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 7 punktą tikslinga papildyti sakiniu „Skelbimu nelaikomas šios informacijos pateikimas kainų etiketėse alkoholinių gėrimų prekybos vietose“.

2.6. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 7 straipsnio 2 dalyje yra siūloma uždrausti išorinę alkoholio reklamą. Atkreiptinas dėmesys, kad Seime yra įregistruotas Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2767(2) (toliau – Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2767(2)), kuriuo taip pat siūloma uždrausti išorinę alkoholio reklamą, kartu numatant ir išimtį, leidžiančią alų, alaus mišinius su nealkoholiniais gėrimais bei natūralios fermentacijos vyną ir sidrą gaminančių arba jais prekiaujančių įmonių, Europos juridinių asmenų ar jų filialų pavadinimus ir (ar) prekės ženklus, turiniu ir forma neprieštaraujančius teisės aktų reikalavimams, pateikti prekybos alkoholiniais gėrimais vietose aptarnaujant pirkėjus lauko sąlygomis. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2015 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 943 „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2767(2)“ yra pritarusi tokiai formuluotei, siūlome ir Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 7 straipsnio 2 dalies formuluotę suvienodinti su Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2767(2) 1 straipsnio 2 dalyje pateikiama formuluote bei Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 7 straipsnio 2 dalyje nustatytoms teisinėms priemonėms įgyvendinti nustatyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. rugsėjo 10 d. nutarimo Nr. 943 „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2767(2)“ 1 straipsnio antrojoje pastraipoje siūlomą pereinamąjį laikotarpį.

2.7. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 9 straipsnio 1–3 dalyse nustatytos atskirų Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 straipsnių įsigaliojimo datos neatitinka Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo (toliau – Teisėkūros pagrindų įstatymas) 20 straipsnio 4 dalyje įtvirtintos dviejų datų taisyklės, pagal kurią teisės aktai, keičiantys ar nustatantys naują ūkio subjektų veiklos ar jos priežiūros teisinį reguliavimą, turėtų įsigalioti gegužės 1 dieną arba lapkričio 1 dieną, tačiau visais

atvejais ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo jų oficialaus paskelbimo dienos, į tai, kad, įsigaliojus Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 9 straipsnio 1–3 dalyse nurodytiems Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 straipsniams, ūkio subjektai turėtų nutraukti šiuo metu teisėtai vykdomą veiklą (alkoholinių gėrimų pardavimas vidaus nuotolinės prekybos būdu, stipresnių negu 7,5 procento alkoholinių gėrimų pardavimas mažmeninės prekybos alkoholinių gėrimų skyriuose, stipresnių negu 15 procentų alkoholinių gėrimų pardavimas kaimo gyvenamosiose vietovėse esančių stacionariųjų parduotuvių nespecializuotuose skyriuose ir kt.) ir siekiant nepažeisti ūkio subjektų teisėtų lūkesčių principo, pasiūlyti Seimui Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 9 straipsnio 1–3 dalyse nustatyti vėlesnes šiose dalyse nurodytų Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 straipsnių įsigaliojimo datas.

3. Nepritarti teisinio reguliavimo priemonėms, nurodytoms šio nutarimo 1 punkte, dėl šių priežasčių:

3.1. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 1 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 3 straipsnyje, 4 straipsnio 1, 2, 7 dalyse siūloma nustatyti, kad visais alkoholiniais gėrimais prekiauti būtų galima tik specializuotoje alkoholinių gėrimų parduotuvėje, o kitose parduotuvėse įrengtuose alkoholinių gėrimų skyriuose būtų leidžiama prekiauti tik alkoholiniais gėrimais, kurių turinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 procento (kaimo gyvenamosiose vietovėse esančių stacionariųjų parduotuvių nespecializuotuose skyriuose – 15 procentų), nustatyti reikalavimus minėtoms alkoholinių gėrimų parduotuvėms ir skyriams ir nustatyti pareigą licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais turėtojams užtikrinti, kad asmenys iki 20 metų nebūtų įleidžiami į alkoholinių gėrimų parduotuves. Siūloma teisinio reguliavimo priemonė laikytina nepagrįsta ir neproporcinga dėl šių priežasčių:

3.1.1. Įstatymo projekte Nr. XIIP-4096 siūlomos naujos alkoholio kontrolės politikos priemonės, kuriomis siekiama prekybą alkoholiniais gėrimais, kurių turinė etilo alkoholio koncentracija viršija 7,5 procento (kaimo gyvenamosiose vietovėse esančių stacionariųjų parduotuvių nespecializuotuose skyriuose – 15 procentų), perkelti tik į specializuotas parduotuves ir joms bei alkoholinių gėrimų skyriams nustatyti papildomus įrengimo reikalavimus, nepagrįstos, nepaaiškinta, kodėl pasirinktas būtent toks reguliavimo modelis, pagal kokius kriterijus pasirinktas alkoholinių gėrimų, kuriuos siūloma drausti parduoti parduotuvių alkoholinių gėrimų skyriuose, stiprumas, kokią įtaką toks reguliavimas turėtų Lietuvos Respublikos gyventojų alkoholio vartojimo įpročiams ir bendram alkoholio suvartojimo lygiui, ar svarstytos alternatyvios reguliavimo priemonės, ar pasirinkta priemonė tikrai ekonomiškiausia. Tai neatitinka Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies nuostatų, kuriose nustatyta, kad rengiant teisės aktus turi būti vadovaujamasi tikslingumo, proporcingumo, efektyvumo principais, t. y., kad teisės akto projektas turi būti rengiamas ir teisės aktas priimamas tik tuo atveju, kai užsibrėžtų tikslų negalima pasiekti kitomis priemonėmis, o pasirinktos teisinio reguliavimo priemonės sudarys kuo mažesnę administracinę ir kitokią našą, nevaržys teisinių santykių subjektų daugiau, negu to reikia teisinio reguliavimo tikslams pasiekti.

3.1.2. Priėmus Įstatymo projektą Nr. XIIP-4096, ūkio subjektai, užsiimantys mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, siekdami prisitaikyti prie Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 3 straipsnyje, 4 straipsnio 2 dalyje nustatytų reikalavimų, turėtų įsirengti alkoholinių gėrimų parduotuvėse ir skyriuose filmavimo įrangą, tačiau filmavimo kamerų įrašuose nėra fiksuojamas asmenų amžius ar jų būseną, todėl užfiksuota vaizdinė medžiaga ne visada bus pakankamas pagrindas nustatyti, ar alkoholiniai gėrimai buvo parduodami nepilnamečiams ar neblaiviems asmenims, ir konstatuoti padarytus Alkoholio kontrolės įstatymo pažeidimus. Atsižvelgiant į tai, siūloma priemonė laikytina neproporcinga.

3.1.3. Priėmus Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 1 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 3 straipsnyje, 4 straipsnio 1, 2, 7 dalyse siūlomas pakeitimas, ūkio subjektai, norėdami prekiauti visais alkoholiniais gėrimais, turėtų įrengti naujas parduotuves, pasirūpinti parduotuvių apsauga, užtikrinančia, kad į jas nebūtų įleidžiami asmenys iki 20 metų, taip pat nutraukti šiuo metu teisėtai vykdomą prekybą alkoholiniais gėrimais alkoholinių gėrimų parduotuvėse, įrengtose daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose. Tai reiškia, kad, norėdami įvykdyti visus Įstatymo projekte Nr. XIIP-4096 nustatytus reikalavimus, verslo subjektai, užsiimantys mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, turėtų arba papildomai investuoti, arba nutraukti teisėtą veiklą. Tokiu būdu Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 rengėjai vienam svarbiam visuomenės interesui (visuomenės sveikatai) suteiktų prioritetą prieš kitą (verslo sąlygų tinkamą sudarymą). Pažymėtina, kad prieštaravimai tarp skirtingų visuomenės interesų

turi būti derinami, siekiant nepažeisti jų pusiausvyros, tačiau Įstatymo projekte Nr. XIIP-4096 teisinio reguliavimo priemonės, kurios užtikrintų tinkamą minėtų interesų pusiausvyrą, nėra įtvirtinamos. Atsižvelgiant į tai, kad nepritariama Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 4 straipsnio 7 dalies nuostatomis, nepritartina ir Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 8 straipsniui, kuriame nustatoma atsakomybė už Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 4 straipsnio 7 dalies nuostatų nesilaikymą.

3.1.4. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 1, 3 straipsniuose, 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse siūlomos teisinio reguliavimo priemonės didžiausią neigiamą įtaką padarytų smulkaus ir vidutinio verslo atstovams. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2014 metais mažos parduotuvės, tai yra parduotuvės, kurių prekybos plotas neviršija 120 m², sudarė 74,5 procento visų mažmeninės prekybos įmonių parduotuvių. Darytina išvada, kad daugumos smulkaus ir vidutinio verslo atstovų valdomų parduotuvių plotas per mažas, kad būtų galima įrengti atskirą alkoholinių gėrimų parduotuvę prekiauti alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija viršija 7,5 procento, o jeigu ploto įrengti atskirą parduotuvę pakaktų, papildomų investicijų (nuo 30 iki 100 tūkstančių eurų) reikėtų ne tik naujoms patalpoms įrengti, bet ir papildomam kasos aparatui įsigyti, naujiems prekybos ir apsaugos darbuotojams samdyti. Kadangi prekybos pajamos nepadidėtų, nes iš esmės būtų parduodamos tos pačios prekės, tik jau keliose parduotuvėse, minėtos investicijos būtų nuostolingos ir smulkaus ir vidutinio verslo subjektai, negalėdami prisitaikyti prie naujų reikalavimų, būtų priversti nutraukti prekybą alkoholiniais gėrimais arba veiklą apskritai. Tai sudarytų palankesnes sąlygas neteisėtai prekybai alkoholiniais gėrimais.

3.1.5. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 4 straipsnio 1 dalyje siūloma kaimo gyvenamosiose vietovėse esančių stacionariųjų parduotuvių nespecializuotuose skyriuose leisti prekiauti tik alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 15 procentų. Jeigu minėtoms parduotuvėms neužtektų ploto ar finansinių išteklių įrengti atskirą alkoholinių gėrimų parduotuvę, atitinkančią visus nustatytus reikalavimus, šiose vietovėse gali nelikti visais alkoholiniais gėrimais prekiaujančių parduotuvių ir kaimo gyventojai savo gyvenamojoje vietovėje neturėtų galimybės legaliai įsigyti alkoholinių gėrimų, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija didesnė negu 15 procentų. Tai taip pat sudarytų palankias sąlygas neteisėtai prekybai alkoholiniais gėrimais.

3.1.6. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 3 straipsnyje dėstomo Alkoholio kontrolės įstatymo 16² straipsnio 4 dalyje nurodomos įstaigos, kuriose alkoholinių gėrimų parduotuvė negali būti įrengta (laisvės atėmimo, karinės ir sukarintos tarnybos, policijos ir kitose statutinėse, sveikatos priežiūros, globos, slaugos, ugdymo įstaigose ir jų teritorijose). Tačiau tokia pati nuostata, draudžianti minėtose įstaigose prekiauti alkoholiu, jau yra įtvirtinta šiuo metu galiojančio Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 3 dalies 1 punkte.

3.1.7. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 3 straipsnyje dėstomo Alkoholio kontrolės įstatymo 16² straipsnio 4 dalyje nustatytas imperatyvus reikalavimas, kad alkoholinių gėrimų parduotuvės negali būti įrengtos mažesniu kaip 100 metrų atstumu nuo minėtų įstaigų. Galiojančio Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 3 dalies 1 punkte nustatyta, kad prekybą alkoholiniais gėrimais prie nurodytų įstaigų gali uždrausti savivaldybės tarybos, gavusios minėtų įstaigų vadovų prašymus, taip pat nustatydamos, koku atstumu minėtas draudimas turėtų būti taikomas. Kadangi nurodytos įstaigos yra įvairiuose Lietuvos Respublikos miestuose ir gyvenvietėse, kurios skiriasi dydžiu, siūlomas vienodas 100 metrų atstumas, kuriame būtų draudžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais, kai kuriais atvejais nepasiteisins. Taigi Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 3 straipsnyje dėstomo Alkoholio kontrolės įstatymo 16² straipsnio 4 dalies nuostata perteklinė ir netikslinga.

3.2. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 1 straipsnio 3 ir 4 dalyse ir 2 straipsnyje yra siūloma pripažinti netekusia galios paviljono sąvoką ir išbraukti su šia sąvoka susijusias nuostatas. Jeigu būtų priimtos siūlomos pataisos, teisinis reguliavimas taptų prieštaringas, nes Įstatymo projekte Nr. XIIP-4096 nesiūloma panaikinti Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatą, leidžiančių paviljonuose prekiauti gamyklų supilstytais į tarą natūralios fermentacijos sidru, alumi ir alaus mišiniais su nealkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 procento. Jeigu Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 1 straipsnio 3 ir 4 dalyse ir 2 straipsnyje siūlomomis priemonėmis siekiama uždrausti prekybą alkoholiniais gėrimais paviljonuose, tai toks draudimas turėtų neigiamų pasekmių verslo subjektams, kadangi iki šiol teisėtai veikę mažmeninės prekybos alkoholiniais

gėrimais licencijas turintys subjektai nebegalėtų vykdyti savo veiklos. Be to, toks reguliavimas nepadarytų įtakos bendram alkoholio suvartojimo lygiui, nes tuos pačius alkoholinius gėrimus galima įsigyti ir kitose alkoholinių gėrimų prekybos vietose. Nors Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 aiškinamajame rašte nurodyta, kad, nuo 2012 m. sausio 1 d. uždraudus alkoholinių gėrimų prekybą kioskuose, daugelis minėtų kioskų „virto“ paviljonais, tačiau, atkreiptinas dėmesys, kad ūkio subjektai, turėję licencijas prekiauti alkoholiniais gėrimais kioske, norėdami šią prekybą tęsti paviljone, vadovaujantis Alkoholio kontrolės įstatymo 2 straipsnio 24 dalimi, turėjo įsirengti prekybos salę pirkėjams aptarnauti ir nebevykdyti prekybos „per langelį“. Siekiant kovoti su subjektais, nesilaikančiais Alkoholio kontrolės įstatymo reikalavimų, turėtų būti stiprinama Alkoholio kontrolės įstatyme nustatytų reikalavimų laikymosi kontrolė, o ne įstatymu atimama teisė veikti ūkio subjektams, tinkamai vykdančioms prekybos alkoholiniais gėrimais veiklą. Taigi, Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 1 straipsnio 3 ir 4 dalyse ir 2 straipsnyje siūloma priemonė uždrausti alkoholinių gėrimų prekybą paviljonuose yra neproporcinga.

3.3. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 4 straipsnio 3 ir 4 dalyse siūloma sutrumpinti alkoholinių gėrimų pardavimo laiką ir nustatyti, kad alkoholiniais gėrimais prekiauti leidžiama darbo dienomis ir šeštadieniais nuo 10 val. iki 20 val., o sekmadieniais – nuo 10 val. iki 15 val. Atkreiptinas dėmesys, kad Seime yra įregistruotas Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 18 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2836(2), kuriame siūloma sutrumpinti alkoholinių gėrimų pardavimo laiką ir nustatyti, kad alkoholiniais gėrimais leidžiama prekiauti nuo 10 val. iki 22 val. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2016 m. vasario 24 d. nutarime Nr. 184 „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 18 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2836(2)“ šiam pasiūlymui iš esmės pritarė. Manytina, kad nustatyti dar griežtesnius ribojimus alkoholinių gėrimų prekybos laikui ir nevienodus leidžiamus alkoholinių gėrimų prekybos laikus darbo dienomis, šeštadienį ir sekmadienį nėra pagrindo. Pažymėtina, kad neproporcingi ir nepagrįsti draudimai gali turėti priešingą poveikį, nei tikimasi. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 1997 m. vasario 13 d. nutarime yra konstatavęs, kad „istorijoje yra buvę laikotarpiai, kai su alkoholio ar tabako gaminiais, jų vartojimu buvo bandoma kovoti kategoriškais jų gamybos, prekybos ir vartojimo draudimais. Tačiau tokie prohibicijos bandymai nedavė geidžiamo rezultato. Per šimtmečius susiformavę vartojimo įpročiai bei dėl pripratimo ir priklausomybės atsirandantys vartotojai užtikrindavo minėtų medžiagų paklausą, todėl net draudimo sąlygomis būdavo randama būdų (dažniausiai nelegalių ir neteisėtų) tai paklausai patenkinti“. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 4 straipsnio 3 ir 4 dalyse siūlomas reguliavimas dėl alkoholinių gėrimų prekybos laiko sutrumpinimo yra neproporcingas ir netikslingas.

3.4. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 4 straipsnio 6 dalyje siūloma uždrausti parduoti alkoholinius gėrimus asmenims, jaunesniems kaip 20 metų, o 5 straipsnyje – šiems asmenims vartoti alkoholinius gėrimus ar jų turėti, taip pat nustatyta pareiga licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais turinčioms įmonėms, Europos juridiniams asmenims ir jų filialams, vykdančioms viešojo maitinimo veiklą, užtikrinti, kad prekybos alkoholiniais gėrimais vietose asmenys iki 20 metų nevirtotų alkoholinių gėrimų. Pažymėtina, kad, vadovaujantis Civilinio kodekso 2.5 straipsniu, Lietuvos Respublikoje 18 metų fizinis asmuo laikomas sulaukusi pilnametystės ir įgijusi visišką civilinį veiksnumą, t. y. 18 metų asmuo gali savo vardu nevaržomai sudaryti sandorius, priimti palikimą, tuoktis ir įgyti kitas civilines teises ir pareigas. Taip pat šio amžiaus asmuo įgyja ir politinę teisę balsuoti bei kitas politines teises ir pareigas. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos įstatymai 18 metų asmenį pripažįsta pakankamai subrendusiu priimti savarankiškus sprendimus dėl finansinių, šeiminių ir kitų svarbių įsipareigojimų, manytina, kad 18 metų asmeniui turėtų būti leidžiama apsispręsti ir dėl alkoholinių gėrimų įsigijimo, todėl Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 4 straipsnio 6 dalyje ir 5 straipsnyje siūlomos priemonės yra netikslingos ir neproporcingos. Be to, galiojančiame Alkoholio kontrolės įstatyme įtvirtinta alkoholinių gėrimų pardavimo ir vartojimo amžiaus riba atitinka Europos Sąjungos valstybių narių nustatytą reguliavimą. Pasaulio sveikatos organizacijos 2011 m. duomenimis, daugelyje valstybių narių alkoholinius gėrimus leidžiama įsigyti asmenims, sulaukusiems 16–18 metų. Griežtesnis reguliavimas nustatytas tik Švedijos Karalystėje ir Suomijos Respublikoje. Tačiau pažymėtina, kad Švedijos Karalystėje 20 metų amžiaus riba taikoma tik įsigyjant alkoholinius gėrimus parduotuvėse, o įsigyjant alkoholinius gėrimus kavinėse, nustatytas reguliavimas atitinka Lietuvos Respublikoje

nustatytą amžiaus ribą – 18 metų. Suomijos Respublikoje 20 metų amžiaus riba taikoma tik asmenims, parduotuvėse perkantiems stiprius alkoholinius gėrimus, o alus ir vynas parduotuvėse ir bet kokio stiprumo alkoholiniai gėrimai kavinėse parduodami 18 metų sulaukusiems asmenims.

3.5. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 6 straipsnyje siūloma tikslinti Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 2 dalį, nustatant, kad įmonėms, Europos juridiniams asmenims ir jų filialams draudžiama alkoholinių gėrimų pardavimų skatinimo veiklai pasitelkti asmenis iki 18 metų. Šiuo metu galiojančioje Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 2 dalies redakcijoje nėra nurodyta konkretaus subjekto, kuriam draudžiama užsiimti minėta veikla, ir draudimas alkoholinių gėrimų pardavimų skatinimo veiklai pasitelkti asmenis iki 18 metų galioja visiems, tiek fiziniams, tiek juridiniams asmenims. Įsigaliojus Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 6 straipsnyje siūlomam Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 2 dalies pakeitimui, draudimas alkoholinių gėrimų pardavimo skatinimo veiklai pasitelkti asmenis iki 18 metų būtų nustatomas tik juridiniams asmenims, t. y., draudimas nebūtų taikomas fiziniams asmenims. Toks reguliavimas neatitinka Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 aiškinamajame rašte nurodytų Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 tikslų ir yra nepagrįstas.

3.6. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 7 straipsnio 1 dalyje siūloma uždrausti alkoholio reklamą visuomenės informavimo priemonėse. Pažymėtina, kad šiuo metu galiojantis Alkoholio kontrolės įstatymas yra vienas griežčiausių Europos Sąjungoje, jame nustatyti ir pakankamai griežti alkoholio reklamos apribojimai: yra draudžiama visų formų alkoholio reklama, skirta vaikams ir paaugliams iki 18 metų; kurioje dalyvauja asmenys iki 18 metų; kurioje dalyvauja sportininkai, gydytojai, politikai, meno ir mokslo įžymybės, kiti garsūs visuomenės veikėjai, naudojamas jų asmuo, vardas, atvaizdas ir pan.; siejanti alkoholio vartojimą su fizinės būklės pagerėjimu, vairavimu; psichinės veiklos pagerėjimu, asmeninių problemų sprendimu; stimuliuojančiomis, raminančiomis ir kitomis gydomosiomis savybėmis; su socialine sėkme, padidintu seksualiniu aktyvumu; palankiai vaizduojanti nesaikingą alkoholinių gėrimų vartojimą ar neigiamai atsiliepianti apie abstinenciją ir saikingumą ir kt. Be to, Alkoholio kontrolės įstatyme yra nustatytos vietos, kuriose skleisti alkoholio reklamą yra uždrausta. Taip pat šiuo metu galiojančiame Alkoholio kontrolės įstatyme yra nustatyti griežti apribojimai alkoholio reklamai televizijoje ir radijuje. Šie ribojimai apima ne tik bendruosius Alkoholio kontrolės įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje nustatytus apribojimus, bet ir specialųjį apribojimą – alkoholinių gėrimų reklama gali būti transliuojama tik nuo 23 val. iki 6 val. Būtina atkreipti dėmesį ir į tai, kad Alkoholio kontrolės įstatymo 29 straipsnio, reglamentuojančio alkoholio reklamos ribojimą, nuostatos suderintos tiek su 1989 m. gegužės 5 d. Europos Tarybos Konvencijos dėl televizijos be sienų (toliau – Konvencija dėl televizijos be sienų), tiek su 2010 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva) (OL 2010 L 95, p. 1) (toliau – Direktyva 2010/13/ES) nuostatomis dėl alkoholinių gėrimų reklamos reikalavimų. Nors Konvencija dėl televizijos be sienų ir Direktyva 2010/13/ES nustato tik per televiziją transliuojamos reklamos reikalavimus, tačiau Alkoholio kontrolės įstatyme šie reikalavimai sugriežtinti ir taikomi visai alkoholinio reklamai. Taip pat pažymėtina, kad Pasaulio sveikatos organizacijos 2012 m. duomenimis, alkoholio reklama visuomenės informavimo priemonėse (televizijoje, radijuje) visiškai draudžiama tik vos keliuose Europos valstybėse (Islandijos Respublikoje, Norvegijos Karalystėje, Švedijos Karalystėje, Prancūzijos Respublikoje). Kitose valstybėse alkoholio reklama radijuje ir televizijoje nedraudžiama arba jai taikomi daliniai ribojimai (laiko, turinio ar reklamoje pateikiamų gėrimų stiprumo), o kai kuriose valstybėse reklamai taikomos savireguliacijos priemonės. Be kita ko, Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 7 straipsnio 1 dalyje keičiamo Alkoholio kontrolės įstatymo 29 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose siūlomos teisinio reguliavimo priemonės neproporcingos – šiuo metu alkoholio reklama Lietuvos Respublikos jurisdikcijai priklausančių transliuotojų ir retransliuotojų transliuojamose programose jau draudžiama klausomiausiu ir žiūrimiausiu laiku (nuo 6 val. iki 23 val.), todėl ji gali pasiekti tik ribotą šios reklamos auditorijos – pilnamečių asmenų – dalį. Taip pat neaišku, kodėl siūloma uždrausti alkoholinių gėrimų reklamą laikraščių ir jų savarankiškų priedų, žurnalų bei knygų, kurie nėra skirti nepilnamečiams, viduje. Šia reklama nedaromas poveikis nepilnamečiams asmenims, todėl siūloma priemonė yra nepagrįsta.

4. Nepritarti Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 23, 24, 25 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4097 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-4097), kadangi jame siūloma teisinio reguliavimo priemonė – didinti akcizų tarifus visiems alkoholiniams gėrimams – laikytina nepagrįsta ir neproporcinga. 2016 m. kovo 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 23, 24, 25, 26, 30 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymas, kuriame numatytas proporcingas akcizų tarifų didinimas visiems alkoholiniams gėrimams kasmet iki 2018 m. Tokiu nuosekliu akcizų tarifų didinimu trejų metų laikotarpiui siekiama ilgalaikio tikslo – sumažinti apmokestinimo atotrūkį tarp skirtingų alkoholinių gėrimų grupių, neiškraipyti alkoholinių gėrimų vartojimo struktūros ir nesukelti kainų šuolio, kuris sudarytų prielaidas nelegalių alkoholinių gėrimų ir sveikatai pavojingų alkoholio pakaitalų vartojimui augti. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4097 nuostatos, kuriomis siūloma akcizus, kurių didinimą nustatantis teisės aktas įsigaliojo 2016 m. kovo 1 d., vėl didinti, neatitinka formuojamos politikos šioje srityje ir sudarytų sąlygas kilti minėtoms pasekmėms.

5. Nepritarti Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 38¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4098 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-4098) dėl šių priežasčių:

5.1. Įstatymo projekte XIIP-4098 siūloma nustatyti, kad Valstybiniam visuomenės sveikatos stiprinimo fondui finansuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi skirti nustatytą procentą akcizų pajamų, gautų už parduotą apdorotą tabaką. Pažymėtina, kad Valstybinis visuomenės sveikatos stiprinimo fondas įsteigtas tik 2016 m. sausio 1 d. Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo veiklos rezultatų šiuo metu neįmanoma įvertinti, jie paaiškės tik po ataskaitinių metų, kai bus žinoma, kokios programos buvo finansuotos, kaip įgyvendintos, ar buvo nustatytas lėšų trūkumas. Todėl siūlymas didinti šio fondo lėšas, nežinant, ar yra tokių lėšų didinimo poreikis, yra netikslingas.

5.2. Valstybiniam visuomenės sveikatos stiprinimo fondui skiriamos lėšos gali būti padidintos ir nekeičiant Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 38¹ straipsnio, nes prireikus Lietuvos Respublikos Vyriausybė gali padidinti šiam fondui skiriamą akcizų, gautų už parduotus alkoholinius gėrimus, dalį. Be to, didėjant valstybės pajamoms iš akcizų, gautų už parduotus alkoholinius gėrimus, net ir pagal šiuo metu galiojantį reguliavimą didės ir asignavimai Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondui. Todėl Įstatymo projekte XIIP-4098 siūloma priemonė yra netikslinga.

5.3. Kartu pažymėtina, kad už tabako gaminių prekybą į valstybės biudžetą yra renkamas akcizo mokestis. Iš valstybės biudžeto lėšų yra finansuojamos prevencinės ir sveikatinimo programos, numatytos Narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpinstituciniame veiklos plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 217 „Dėl Lietuvos Respublikos narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“. Šiame plane numatytos tokios priemonės ir uždaviniai, kaip pvz.: įgyvendinti mokyklose Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programą, gerinti sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų prieinamumą ir kokybę ir kt. Taigi, įgyvendinant Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir susijusių gaminių kontrolės įstatymo 3 straipsnio 4 punktą, iš valstybės biudžeto lėšų ir dabar yra finansuojamos įvairios prevencinės ir sveikatos programos.

6. Atsižvelgiant į tai, kad šio nutarimo 3 punkte nepritariama Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 4 straipsnio 6 dalyje ir 5 straipsnyje siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms, nepritarti ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 76, 168 ir 485 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4099, kuriame nustatomos baudos fiziniams asmenims už Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 4 straipsnio 6 dalyje ir 5 straipsnyje siūlomų nuostatų nesilaikymą.

Ministras Pirmininkas

Ūkio ministras

Ūkio ministras

Evaldas Gustas

2016-06-15

Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos
Teisės ir pirkimų departamento
direktorius

[Signature]

2016-06-15

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO VALDYBA

SPRENDIMAS DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ IŠVADŲ

2016 m. kovo 25 d. Nr. SV-S-1440
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo valdyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsniu ir atsižvelgdama į Seimo 2016 m. kovo 24 d. posėdžio protokolą Nr. SPP-325 bei į Seimo Biudžeto ir finansų, Socialinių reikalų ir darbo komitetų siūlymus, nusprendžia:

Prašyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikti Lietuvos Respublikos Seimui išvadas dėl šių įstatymų projektų:

1. Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo senatvės ir netekto darbingumo (invalidumo) pensijų kompensavimo įstatymo Nr. XII-886 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-1986(4).

2. Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstatymo Nr. X-1384 2, 3, 4 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3361.

✓ 3. Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16¹, 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Įstatymo papildymo 16² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4096.

✓ 4. Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 23, 24, 25 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4097.

✓ 5. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 38¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4098.

✓ 6. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 76, 168 ir 485 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4099.

Seimo Pirmininkė

Loreta Graužinienė

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-857
2, 16¹, 18, 22, 28, 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO
PAPILDYMO 16² IR 34¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, AKCIZŲ ĮSTATYMO NR. IX-569 23,
24, 25 IR 26 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, SVEIKATOS SISTEMOS ĮSTATYMO NR. I-552
38¹ STRAIPSNIO, ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 76, 168 IR 485
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Alkoholio suvartojimas Europos regione yra didžiausias pasaulio mastu ir labai skiriasi atskirose regiono šalyse – nuo 0,5 iki 21 litro žmogui per metus. Lietuvoje alkoholinių gėrimų (tik legalių) suvartojimas (kiekis vienam gyventojui) nuo 1999 m. didėjęs, 2008 m. stabilizavosi, o 2009 m. netgi sumažėjo, tačiau 2010–2013 m. vėl pradėjo didėti. Vienas Lietuvos gyventojas 2013 m. vidutiniškai suvartojo 12,9 litrų absoliutaus alkoholio, o 2014 m. – 12,7 litrų ir šis rodiklis yra aukštesnis už Europos šalių vidurkį (10,5 litrų absoliutaus alkoholio tenkančio vienam gyventojui). Lietuva vis dar išlieka tarp pirmaujančių Europos šalių pagal alkoholio suvartojimo kiekį, tenkantį vienam gyventojui.

Didžioji Lietuvos gyventojų dalis vartoja alkoholinius gėrimus. Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimo Lietuvoje tyrimo duomenimis, 2012 m. daugiau nei aštuoni iš dešimties 15–64 metų amžiaus asmenų per paskutinius 12 mėnesių buvo vartoję alkoholinių gėrimų (82 proc.), tai yra beveik 5 proc. mažiau nei 2008 m. 2012 m. per paskutines 30 dienų alkoholinių gėrimų vartojo du trečdaliai Lietuvos gyventojų (66,7 proc.). Šis rodiklis šiek tiek didesnis nei 2008 m. (62,2 proc.) ir panašus į 2004 m. rodiklį (67,8 proc.).

Valstybinio psichikos sveikatos centro duomenimis, 2014 m. 531 asmuo pirmą kartą kreipėsi į sveikatos priežiūros įstaigas dėl alkoholinės psichozės (184 asmenimis mažiau nei 2013 m.) ir 1,4 tūkst. asmenų – dėl lėtinio alkoholizmo (60 asmenų daugiau nei 2013 m.). 2014 m. pabaigoje dėl alkoholinės psichozės gydymo įstaigose gydėsi 3,2 tūkst. (2013 m. – 3,4 tūkst.) asmenų ir dėl lėtinio alkoholizmo – 46,6 tūkst. (2013 m. – 47,9 tūkst.) asmenų.

Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis, praėjusiais metais dėl alkoholio vartojimo mirė 758 žmonės, tai 147 mažiau negu 2013 m. Dažniausios alkoholio vartojimo sukeltos mirties priežastys buvo alkoholinė kepenų liga (44,7 proc.), atsitiktinis apsinuodijimas alkoholiu (31,9 proc.) ir alkoholinė kardiomiopatija (12,9 proc.). 2014 m. vyrų mirtingumas dėl alkoholio vartojimo buvo beveik 4 kartus didesnis negu moterų.

Išankstiniais Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, 2014 m. nuo nelaimingų atsitikimų darbe nukentėjo 41 neblaivus ir apsvaigęs asmuo (2013 m. – 47), iš kurių 10 žuvo (2013 m. – 15). Dar 4 neblaivūs ir apsvaigę asmenys nukentėjo kelyje į ar iš darbo (2013 m. – 3).

Alkoholio vartojimo žala tiesiogiai veikia socialinius, ekonominius bei sveikatos netolygumus, daro įtaką žmogiškajam kapitalui, rinkoms, didina nedarbo bei psichologines problemas, dėl to daugėja teisės pažeidimų. Pastarojo laiko įvykiai parodė, kad alkoholio vartojimo skaudžios pasekmės tapo ne tik sveikatos, bet ir kitų viešojo valdymo sričių problemomis, kurioms spręsti reikia imtis neatidėliotinų priemonių.

Esminių pokyčių pasiekti sudėtinga dėl išliekančių alkoholio prieinamumo tendencijų: vidutiniškai vienai alkoholio prekybos licencijai tenka 150 gyventojų. Galiojančių licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičius Lietuvoje nuo 2003 metų pasižymėjo nuolatiniu augimu ir nuo 14216 licencijų 2003 m. pasiekė 19405 – 2015 m. Be to, Lietuvoje nėra taikomos visos efektyviausios Pasaulio Sveikatos organizacijos rekomenduojamos priemonės, mažinančios alkoholio prieinamumą, o kartu ir vartojimą. Pasaulio sveikatos organizacija, įvertinusi įvairių alkoholio kontrolės priemonių veiksmingumą ir jų įgyvendinimo kaštus visuomenei, rekomenduoja alkoholio vartojimui ir sukeliamai žalai mažinti pirmiausiai diegti tris priemonių grupes: 1) alkoholinių g

ėrimų kainos didinimas; 2) alkoholinių gėrimų reklamos draudimas; 3) alkoholinių gėrimų prieinamumo mažinimas.

Iki šiol Lietuvoje įstatymais buvo įteisinamos atskiros priemonės, nebuvo kompleksškai sprendžiama alkoholio vartojimo mažinimo problema.

Daugybė mokslinių tyrimų įrodo, kad alkoholinių gėrimų prekybos ir kainos kontrolė bei reklamos draudimas yra veiksmingos ir būtinos priemonės sprendžiant nesaikingo alkoholio vartojimo sukeltas problemas.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 1997 m. vasario 13 d. nutarime yra akcentavęs, kad „svarbiausia reklamos paskirtis – remti atitinkamus gaminius, formuoti palankų jų įvaizdį ir tiesiogiai ar netiesiogiai skatinti juos vartoti“ <...>, „alkoholio reklamos draudimas negali būti traktuojamas kaip žmonių diskriminacija ar privilegijų teikimas jau vien dėl to, kad toks draudimas liečia ne atskiras žmonių grupes, o visą visuomenę. Kita vertus, tokiu draudimu siekiama humaniškų tikslų: apsaugoti jaunimą nuo psichologinio spaudimo <...> vartoti alkoholinius gėrimus; sustabdyti <...> gėrimo plitimą tarp moterų; apginti vartotojus nuo dažniausiai vienas pusės ir tendencingai ribotos informacijos; įtvirtinti požiūrį, kad <...> alkoholinių gėrimų vartojimas kenkia visuomenės sveikatai. Šie tikslai atitinka Pasaulinės sveikatos organizacijos keliamus uždavinius visuomenės ir žmonių sveikatos srityje”.

Pasaulio sveikatos organizacijos Europos alkoholio chartijoje pažymima, kad „visi vaikai ir nepilnamečiai turi teisę augti aplinkoje, apsaugotoje nuo alkoholio vartojimo ir, kiek įmanoma, nuo alkoholinių gėrimų reklamos neigiamų pasekmių“.

Akcizų didinimas iki šiol turėjo tik nežymų poveikį alkoholinio produkto kainos padidėjimui ir visiškai nesumažino alkoholinių gėrimų įperkamumo. Atvirkščiai alkoholinių gėrimų įperkamumas, arba kokį konkrečių alkoholio produktų kiekį galima įsigyti **už vidutinį mėnesinį neto darbo užmokestį**, auga. 2014 m. Lietuvos gyventojas už vidutinį mėnesinį neto darbo užmokestį galėjo nusipirkti 48 litrus Lietuvoje gaminamos degtinės (40% stiprumo) (palyginimui 2010 m. – 41 litrą), Lietuvoje gaminamo alaus be taros – 356 litrus (2010 m. – 335 litrus), vaisių vyno – 155 litrus (2010 m. – 120 litrų). Siekiant, kad alkoholio įperkamumas mažėtų, reiktų didinti alkoholinių gėrimų akcizų dydį.

Nuo 2016 sausio 1 d. savo veiklą pradėjo Valstybinis visuomenės sveikatos stiprinimo fondas. Fondo lėšos naudojamos visuomenės sveikatos saugojimo ir stiprinimo veikloms, įskaitant prevencinius projektus, socialinę reklamą, mokslinius tyrimus. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo papildymo 38¹ straipsniu įstatymo 4 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė kasmet skiria Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą faktinių įplaukų iš akcizo pajamų, gautų už parduotus alkoholinius gėrimus, procentą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai Valstybiniam visuomenės sveikatos stiprinimo fondui sudaryti.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 1044 „Dėl akcizo pajamų procento nustatymo valstybiniam visuomenės sveikatos stiprinimo fondui sudaryti“, kuris įs igalios 2016 m. sausio 1 d., nustatyta, kad 2016 metų Valstybiniam visuomenės sveikatos stiprinimo fondui sudaryti skiriama 0,5 procento 2014 metų faktinių įplaukų iš akcizo pajamų, gautų už parduotus alkoholinius gėrimus. Valstybinį visuomenės sveikatos fondą 2016 metais sudarys 1 285,2 tūkst. Eur.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymo projekto iniciatorius yra Tėvynės sąjunga - Lietuvos krikščionių demokratų frakcija LR Seime. Projekto rengėjas yra Tėvynės sąjunga - Lietuvos krikščionių demokratų frakcija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

1. Galiojančiame Alkoholio kontrolės įstatyme nenumatyta pareiga alkoholinius gėrimus ir lydimąjį asortimentą prekes pardavinėti tik tam skirtose, specialius reikalavimus atitinkančiose specializuotose alkoholinių gėrimų prekybos parduotuvėse ar skyriuose. Šiuo metu įstatymas suteikia teisę parduoti alkoholinius gėrimus mažmeninės prekybos įmonėse tam tikru laiku ir tam tikru metu, tačiau susiklostė tokia praktika, kad mažmeninės prekybos įmonėse alkoholio reklamos

prieinamumas nepilnamečiams yra neribojamas, neretai ignoruojamas reikalavimas tikrinti alkoholinius gėrimus įsigyjančių asmenų dokumentus, kai kyla įtarimas dėl jų amžiaus tinkamumo įsigyti alkoholinius gėrimus.

2. Galiojantis Alkoholio kontrolės įstatymas draudžia nuo 22 iki 8 valandos prekiauti alkoholiniais gėrimais mažmeninės prekybos įmonėse (išskyrus tam tikrus Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 3 dalies 11 punkte numatytus atvejus). Prekybos alkoholiniais gėrimais laiko ribojimas nėra taikomas viešojo maitinimo įmonėms, t.y., nesant savivaldybių tarybų ribojamų atvejų, prekyba alkoholiniais gėrimais viešojo maitinimo įmonėse gali būti vykdoma visą parą.

3. Nėra draudžiama prekyba alkoholiniais gėrimais nuotolinės prekybos būdu, t.y. vykdant „internetinę“ prekybą alkoholiniais gėrimais, tokiu būdu dar labiau padidinamas alkoholio prieinamumas, kai alkoholiniai gėrimai yra pristatomi tiesiai į namus, nepaisant to, ar alkoholis yra pristatomas asmeniui, kuriam dar nėra 18 metų, ar neblaiviam asmeniui.

4. Alkoholio kontrolės įstatyme nėra suteiktos savivaldybėms teisės nustatyti vietas ar/ir teritorijas, kuriose draudžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais. Taip pat nėra uždrausta naudoti alkoholinių gėrimų pardavimo skatinimo priemonių, tokių kaip žaidimai, akcijos, konkursai ar loterijos, o kitus pardavimo skatinimo būdus yra draudžiama naudoti tik įmonėms, kurios turi teisę prekiauti alkoholiu. Tokiu būdu kitos įmonės, kurios neprekiauja alkoholiu, dovanoja alkoholį savo klientams ir pan.

5. Leidžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais paviljonuose. Nuo 2012 m. sausio 1 d. uždraudus prekiauti alkoholiniais gėrimais kioskuose, daugelis jų „virto“ paviljonais, nes sąvokos „kioskas“ ir „paviljonas“ yra tapačios.

6. Alkoholio reklama yra tik apribota.

7. Akcizų įstatyme nustatyti akcizų dydžiai alkoholiniams gėrimams nedaro įtakos alkoholinių gėrimų perkamumui.

8. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo papildymo 38¹ straipsniu įstatymo 4 dalimi numatyta, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė kasmet skiria Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą faktinių įplaukų iš akcizo pajamų, gautų tik už parduotus alkoholinius gėrimus, procentą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai Valstybiniam visuomenės sveikatos stiprinimo fondui sudaryti.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Projektų tikslas – per artimiausius keletą metų alkoholio prieinamumą ribojančiomis priemonėmis sumažinti alkoholio vartojimą Lietuvoje, ypač tarp vaikų ir jaunimo, pagerinti visuomenės sveikatą.

Projekto uždaviniai – riboti alkoholio prieinamumą, ypač nepilnamečiams, griežtinant alkoholio pardavimo reikalavimus, drausti vartoti alkoholinius gėrimus asmenims iki 20 metų, uždrausti alkoholio reklamą, išskyrus specializuotas alkoholio prekybos ir viešojo maitinimo įmones, turinčias licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais.

Siūloma ryžtingai taikyti mokslo patvirtintas bei daugelio šalių praktikoje plačiai naudojamas efektyviausias priemones. Siekiant mažinti alkoholio vartojimą siūloma riboti jo pasiūlą ir prieinamumą, didinti alkoholio kainas, riboti alkoholinių gėrimų pardavimo vietas bei laiką. Taip pat siūloma didinti vartotojų minimalaus amžiaus cenzą, uždrausti alkoholio reklamą.

1. Siekiant sugriežtinti prekybą alkoholiniais gėrimais, ypač užkirsti kelią jų įsigyti vaikams ir jaunimui, Alkoholio kontrolės įstatymą siūloma papildyti 16² straipsniu, kuriame apibrėžti specialūs reikalavimai specializuotiems alkoholinių gėrimų parduotuvėms bei skyriams. Stacionariųjų parduotuvių alkoholinių gėrimų skyriuose bus leidžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais tik iki 7,5 procentų etilo alkoholio koncentracijos, o kaimo gyvenamosiose vietovėse esančių stacionariųjų parduotuvių nespecializuotuose skyriuose – iki 15 procentų etilo alkoholio koncentracijos.

2. Siekiant kuo plačiau įgyvendinti Alkoholio kontrolės įstatymo 1 straipsnyje įtvirtintą tikslą, mažinant alkoholinių gėrimų prieinamumą, siūloma uždrausti prekiauti alkoholiniais gėrimais nuo 20 val. iki 10 val. darbo dienomis ir šeštadieniais, o sekmadieniais – nuo 15 iki 10 val.

3. Projektu teikiamas siūlymas uždrausti prekybą alkoholiniais gėrimais nuotoliniu būdu (interneto pagalba).

4. Siekiant mažinti alkoholinių gėrimų paplitimą tarp jaunimo, siūloma nustatyti, kad asmenys iki 20 metų negalės įsigyti, turėti ir vartoti alkoholinių gėrimų. Šis siūlymas įgyvendina Lietuvos sveikatos 2014-2025 metų programos 75.5 punktą (didinti amžiaus cenzą pirkti ir vartoti alkoholinius gėrimus iki 20 metų amžiaus). Atitinkamai reglamentuojama atsakomybė už nustatytų draudimų pažeidimą Administracinių nusižengimų kodekse.

5. Siūloma uždrausti alkoholio reklamą, išskyrus vietas, kur yra prekiaujama alkoholiniais gėrimais. Taip pat draudžiami alkoholinių gėrimų pardavimų skatinimo būdai (alkoholinių gėrimų dovanojimas, nemokamas platinimas, įvairių žaidimų, akcijų, konkursų ar loterijų organizavimas, kurie skatintų įsigyti ir/ar vartoti alkoholinius gėrimus ir pan.).

6. Akcizų įstatyme yra siūloma kasmet 20 proc. tolygiai didinti akcizų tarifus visiems alkoholiniams gėrimams.

7. Sveikatos sistemos įstatyme siūloma numatyti, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė kasmet skiria Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą faktinių įplaukų iš akcizo pajamų, gautų ne tik už parduotus alkoholinius gėrimus, bet ir tabaką, procentą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai Valstybiniam visuomenės sveikatos stiprinimo fondui sudaryti.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Įstatymų projektų priėmimas, tikėtina, pagerins kriminogeninę situaciją bei sumažins valstybės išlaidas, kurios yra patiriamos dėl alkoholio vartojimo ir jo sukeltų pasekmių sveikatai ir šalies ūkiui. Sumažėjus alkoholinių gėrimų vartojimui, pagerės gyvenimo kokybė.

Teikiami įstatymų projektai nėra skirti įgyvendinti korupcijos mažinimo priemonės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Neigiamų pasekmių nenumatoma

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektais parengti laikantis nustatytų reikalavimų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymų projektai neprieštaruoja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisės aktams.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Nereikės.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Projekto nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Nėra gauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

„alkoholiniai gėrimai“, „akcizai“, „specializuotos parduotuvės“, „specializuoti skyriai“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Teikia:

Seimo nariai :

1. Andrius Kubilius
2. Dainius Kreivys
3. Vida Marija Čigriejienė
4. Vincė Vaidevutė Margevičienė
5. Antanas Matulas
6. Irena Degutienė
7. Arimantas Dumčius
8. Stasys Šedbaras
9. Vytautas Juozapaitis
10. Kazimieras Kuzminskas
11. Algis Strelčiūnas
12. Donatas Jankauskas
13. Sergejus Jovaiša
14. Audronius Ažubalis
15. Kazys Starkevičius
16. Rimantas Jonas Dagys
17. Pranas Žeimys
18. Rokas Žilinskas
19. Vilija Aleknaitė Abramikienė
20. Paulius Saudargas
21. Liutauras Kazlavickas
22. Rytas Kupčinskas
23. Agnė Bilotaitė
24. Arvydas Vidžiūnas
25. Arvydas Anušauskas

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-857 2, 16¹, 18
22, 28, 29, 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO
BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 16² STRAIPSNIU
ĮSTATYMAS

2016 m. d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. **Alkoholinių gėrimų parduotuvė** – pagal šio Įstatymo reikalavimus įrengta parduotuvė, kurios prekių asortimentą sudaro tik alkoholiniai gėrimai arba alkoholiniai gėrimai ir gretutinės prekės (sultys ir kiti nealkoholiniai gėrimai, butelių atkimšimo ir užkimšimo įrankiai, butelių pakuotės, taurės, stiklinės, tabako gaminiai, degtukai ir žiebtuvėliai).”

2. Pakeisti 2 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. **Alkoholinių gėrimų skyrius** – pagal šio Įstatymo reikalavimus įrengtas parduotuvės skyrius, kurio prekių asortimentą sudaro tik alkoholiniai gėrimai, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 procentų, arba alkoholiniai gėrimai, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 procentų, ir gretutinės prekės (sultys ir kiti nealkoholiniai gėrimai, butelių atkimšimo ir užkimšimo įrankiai, butelių pakuotės, taurės, stiklinės, tabako gaminiai, degtukai ir žiebtuvėliai).”

3. Pakeisti 2 straipsnio 17 dalį ir ją išdėstyti taip:

„17. **Mažmeninės prekybos vieta** – parduotuvė, automobilinė parduotuvė, kuriuose verčiamasi mažmenine prekyba ir kurie yra įrengti laikantis maisto tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.“

4. Pripažinti netekusia galios 2 straipsnio 24 dalį.

2 straipsnis. 16¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 16¹ straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„16¹ **straipsnis. Prekybos alkoholiniais gėrimais vieta**

Šiame Įstatyme prekybos alkoholiniais gėrimais vieta laikomos parduotuvių, restoranų, kavinių, barų, bufetų, kitos mažmeninės prekybos ir viešojo maitinimo vietų patalpos, automobilinės parduotuvės, kuriose alkoholiniai gėrimai parduodami vartotojui, taip pat viešbučių kambarių minibarai. Kai koncertų, cirko, sporto, diskotekų ir kitų masinių renginių (vykstančių patalpose), teatro spektaklių, kino ir videofilmų demonstravimo vietose alkoholiniai gėrimai parduodami ne prekybai skirtose atskirose patalpose, prekybos alkoholiniais gėrimais vieta laikoma prekybai skirta patalpų dalis, kurioje leidžiama parduoti ir vartoti alkoholinius gėrimus. Aptarnaujant pirkėjus lauko sąlygomis, prekybos alkoholiniais gėrimais vieta laikoma alkoholinių gėrimų pardavimo vieta ir alkoholiniais gėrimams vartoti įrengtos vietos (stalai, pavėsinės, kiti įrenginiai).“

3 straipsnis. Įstatymo papildymas 16² straipsniu

Papildyti įstatymą 16² straipsniu ir jį išdėstyti taip:

„16² straipsnis. Specialūs reikalavimai alkoholinių gėrimų parduotuvėms ir alkoholinių gėrimų skyriams

1. Alkoholinių gėrimų parduotuvė turi būti įrengta laikantis šių reikalavimų:

1) alkoholinių gėrimų parduotuvė turi būti visiškai izoliuota nuo gyvenamųjų ar kitų patalpų, nesusijusių su prekių pardavimo organizavimu ar jų sandėliavimu, ir turi turėti atskirą įėjimą;

2) virš prekystalio turi būti įrengta skaitmeninio vaizdo įrašymo sistema, nepertraukiamai veikianti tuo metu, kai vyksta prekyba. Alkoholinių gėrimų parduotuvė privalo įrašus saugoti 180 dienų ir juos, pareikalavus, pateikti institucijoms, nurodytoms šio Įstatymo 34 straipsnio 1 dalyje.

2. Alkoholinių gėrimų skyriuje turi būti įrengta skaitmeninio vaizdo įrašymo sistema, nepertraukiamai veikianti tuo metu, kai vyksta prekyba. Alkoholinių gėrimų skyrius privalo įrašus saugoti 180 dienų ir juos, pareikalavus, pateikti institucijoms, nurodytoms šio Įstatymo 34 straipsnio 1 dalyje.

3. Alkoholinių gėrimų parduotuvė negali būti įrengta daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose.

4. Alkoholinių gėrimų parduotuvė negali būti įrengta laisvės atėmimo, karinėse ir sukarintos tarnybos, policijos ir kitose statutinėse, sveikatos priežiūros, globos, slaugos, ugdymo įstaigose ir jų teritorijose, taip pat mažesniu kaip 100 m atstumu iki šių įstaigų”.

4 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas ir papildymas

1. Pakeisti 18 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) alkoholiniais gėrimais – stacionariosiose alkoholinių gėrimų parduotuvėse, stacionariųjų parduotuvių alkoholinių gėrimų skyriuose (alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 procentų), stacionariosiose viešojo maitinimo vietose, kaimo gyvenamosiose vietovėse esančių stacionariųjų parduotuvių nespecializuotuose skyriuose (alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 15 procentų), tarptautinio susisiekimo traukiniuose, siaurojo geležinkelio traukiniuose ir laivuose, kuriuose yra atskirai įrengtos viešojo maitinimo vietos, orlaiviuose, vežančiuose keleivius tarptautiniais maršrutais, parodose ir mugėse, vykstančiose stacionariuose pastatuose, viešbučių kambariuose įrengtuose minibaruose, taip pat specialiosiose prekybos vietose;”.

2. Pakeisti 18 straipsnio 3 dalies 8 punktą ir jį išdėstyti taip:

„8) alkoholinių gėrimų parduotuvėse ir alkoholinių gėrimų skyriuose, neatitinkančiuose šio Įstatymo 16² straipsnyje nustatytų specialių reikalavimų;”.

3. Pakeisti 18 straipsnio 3 dalies 11 punktą ir jį išdėstyti taip:

„11) nuo 20 valandos iki 10 valandos darbo dienomis ir šeštadieniais, nuo 15 valandos iki 10 valandos sekmadieniais mažmeninės prekybos vietose (išskyrus savivaldybių tarybų ribojamus atvejus). Šis draudimas netaikomas alkoholiniams gėrimams, parduodamiems tarptautinio susisiekimo traukiniuose, laivuose, orlaiviuose, vežančiuose keleivius tarptautiniais maršrutais, viešbučių kambariuose įrengtuose minibaruose, neapmuitinamose parduotuvėse ir specialiosiose prekybos vietose;”.

4. Pakeisti 18 straipsnio 3 dalies 13 punktą ir jį išdėstyti taip:

„13) nuo 20 valandos iki 10 valandos viešojo maitinimo vietose, turinčiose licencijas mažmeninei prekybai alkoholiniais gėrimais. Šis draudimas netaikomas viešojo maitinimo vietose, turinčiose licencijas mažmeninei prekybai alkoholiniais gėrimais, parduodamiems pilstomiems alkoholiniams gėrimams ir tik vartoti vietoje.”

5. Papildyti 18 straipsnio 3 dalį 15 punktu:

„15) vidaus nuotolinės prekybos būdu.“

6. Pakeisti 18 straipsnio 4 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) alkoholinius gėrimus asmenims, jaunesniems kaip 20 metų;“.

7. Papildyti 18 straipsnį 10 dalimi:

„10. Licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais turinčios įmonės, Europos juridiniai asmenys ir jų filialai, prekiaujantys alkoholiniais gėrimais, privalo užtikrinti, kad asmenys iki 20 metų nebūtų įleidžiami į alkoholinių gėrimų parduotuves.“

8. Papildyti 18 straipsnį 11 dalimi:

„11. Savivaldybių tarybos turi teisę nustatyti vietas ir/ar teritorijas, kuriose draudžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais“.

5 straipsnis. 22 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 22 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Lietuvos Respublikoje draudžiama asmenims iki 20 metų vartoti alkoholinius gėrimus ar jų turėti.”

2. Pakeisti 22 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais turinčios įmonės, Europos juridiniai asmenys ir jų filialai, vykdančys viešojo maitinimo veiklą, privalo užtikrinti, kad prekybos alkoholiniais gėrimais vietose asmenys iki 20 metų nevartotų alkoholinių gėrimų.”

6 straipsnis. 28 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 28 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„28 straipsnis. Su alkoholiniais gėrimais susiję draudimai

1. Įmonėms, Europos juridiniams asmenims ir jų filialams Lietuvos Respublikoje draudžiama:

- 1) alkoholinius gėrimus duoti kaip premiją, kaip prekės priedą arba dovanoti;
 - 2) visuomenės informavimo priemonėse išspausdintų ar kitokiais būdais išplatintų kuponų savininkams taikyti fiksuotas nuolaidas alkoholiniams gėrimams arba laikyti šiuos kuponus kitokiomis dalinio arba pilno mokėjimo priemonėmis;
 - 3) organizuoti alkoholinių gėrimų pavyzdžių platinimą nemokamai, išskyrus degustacijas parodose ir mugėse;
 - 4) organizuoti žaidimus, akcijas, konkursus ar loterijas, kurie skatintų įsigyti ir (ar) vartoti alkoholinius gėrimus;
 - 5) parduoti Lietuvos Respublikoje ar užsienio šalyse išspausdintus, įvežtus į Lietuvos Respubliką specializuotus reklaminius leidinius, skirtus alkoholinių gėrimų pardavimui skatinti;
 - 6) sudaryti galimybę pirkėjui iš karto ir (ar) per tam tikrą terminą arba įvykdžius tam tikras sąlygas po vartojimo pirkimo-pardavimo sutarties sudarymo laimėti prizą, gauti dovanų ar priedą prie alkoholinių gėrimų;
 - 7) skelbti apie alkoholinių gėrimų kainų sumažinimą.
2. Įmonėms, Europos juridiniams asmenims ir jų filialams draudžiama alkoholinių gėrimų pardavimų skatinimo veiklai pasitelkti asmenis iki 18 metų.”

7 straipsnis. 29 straipsnio 2, 4 dalių pakeitimas ir 5 dalies pripažinimas netekusia galios

1. Pakeisti 29 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Alkoholio reklama draudžiama:

- 1) visuomenės informavimo priemonėse;
- 2) koncertų, cirko, diskotekų, jaunimo sporto ir laisvalaikio renginių, kitų masinių renginių, teatro spektaklių, kino ir videofilmų demonstravimo vietose, išskyrus šių renginių vietose esančias prekybos vietas. Masiniuose renginiuose (išskyrus vaikams ir paaugliams iki 18 metų skirtus renginius) gali būti pateikiamas renginį remiančios ir alkoholinius gėrimus, kuriais leidžiama prekiauti masiniuose renginiuose, gaminančios arba jais prekiaujančios įmonės, Europos juridinio asmens ar jo filialo pavadinimas ir (ar) prekės ženklas, turiniu ir forma neprieštaraujantys teisės aktų reikalavimams;
- 3) mokslo ir studijų institucijose bei ugdymo įstaigose;
- 4) visose sveikatos priežiūros įstaigose;
- 5) visose socialinių paslaugų įstaigose;
- 6) visuomeninio transporto priemonių viduje ir išorėje;
- 7) degalinėse ir jų teritorijose;
- 8) ant atvirlaiškių, vokų ir pašto ženklų;
- 9) mažmeninės prekybos ir viešojo maitinimo vietose, išskyrus alkoholinių gėrimų parduotuves ir viešojo maitinimo vietas, turinčias licencijas versis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais.“

2. Pakeisti 29 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Lietuvos Respublikoje išorinė alkoholio reklama yra draudžiama.“

3. 29 straipsnio 5 dalį pripažinti netekusia galios.

8 straipsnis. 34 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 34 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Už šio Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1 ir 12 punktuose, 2 dalies 1, 10 ir 11 punktuose, 18 straipsnio 1, 3 dalyse, 4 dalies 1, 2 punktuose, 9, 10 dalyse ir 22 straipsnio 3 dalyje nustatytų reikalavimų nesilaikymą įmonės, Europos juridiniai asmenys ir jų filialai, užsienio juridinių asmenų atstovybės Lietuvos Respublikoje baudžiami nuo vieno šimto keturiasdešimt keturių eurų iki penkių šimtų septyniasdešimt devynių eurų bauda, o už šių reikalavimų pažeidimą, padarytą pakartotinai per dvejus metus nuo baudos paskyrimo, – nuo penkių šimtų septyniasdešimt devynių eurų iki vieno tūkstančio keturių šimtų keturiasdešimt aštuonių eurų bauda.“

2. Pakeisti 34 straipsnio 11 dalį ir ją išdėstyti taip:

„11. Baudas už šio Įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje, 17 straipsnio 1 dalies 2, 3, 7–12 punktuose, 2 dalies 2, 3, 6–11 punktuose, 5–11 ir 13 dalyse, 18 straipsnio 1, 3, 4, 9 ir 10 dalyse, 22 straipsnio 3 dalyje nustatytų reikalavimų nesilaikymą, taip pat už savivaldybių tarybų nustatytų

prekybos alkoholiniais gėrimais švenčių ir masinių renginių dienomis ribojimų ar draudimų pažeidimą skiria Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas ir policija. Policijos vardu skirti baudas turi teisę policijos įstaigų vadovai ar jų įgalioti asmenys.”

9 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šio įstatymo 4 straipsnio 5, 6 ir 8 dalys, 5 ir 6 straipsniai įsigalioja 2016 m. liepos 1 d.
2. Šio įstatymo 1 straipsnio 3 ir 4 dalys, 2 straipsnis, 4 straipsnio 3 ir 4 dalys, 7 straipsnis įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.
3. Šio įstatymo 1 straipsnio 1 ir 2 dalys, 3 straipsnis, 4 straipsnio 1, 2 ir 7 dalys, 8 straipsnis įsigalioja 2018 m. sausio 1 d.
4. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia:

Seimo nariai:

Andrius Kubilius

Dainius Kreivys

Vida Marija Čigriejienė

Sergejus Jovaiša

Vincė Vaidevutė Margevičienė

Antanas Matulas

Irena Degutienė

Arimantas Dumčius

Stasys Šedbaras

Vytautas Juozapaitis

Kazimieras Kuzminskas

Algis Strelčiūnas

Donatas Jankauskas

Audronius Ažubalis

Rimantas Jonas Dagys

Pranas Žeimys

Vilija Aleknaitė Abramikienė

Paulius Saudargas

Liutauras Kazlavickas

Rytas Kupčinskas

Agnė Bilotaitė

Arvydas Vidžiūnas

Rokas Žilinskas

Arvydas Anušauskas

Kazys Starkevičius

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-857 2, 16¹, 18
22, 28, 29, 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO
BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 16² STRAIPSNIU
ĮSTATYMAS

2016 m. d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. **Alkoholinių gėrimų parduotuvė** – pagal šio Įstatymo reikalavimus įrengta parduotuvė, kurios prekių asortimentą sudaro tik alkoholiniai gėrimai arba alkoholiniai gėrimai ir gretutinės prekės (sultys ir kiti nealkoholiniai gėrimai, butelių atkimšimo ir užkimšimo įrankiai, butelių pakuotės, taurės, stiklinės, tabako gaminiai, degtukai ir žiebtuvėliai).”

2. Pakeisti 2 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. **Alkoholinių gėrimų skyrius** – pagal šio Įstatymo reikalavimus įrengtas parduotuvės skyrius, kurio prekių asortimentą sudaro tik alkoholiniai gėrimai, **kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 procentų**, arba alkoholiniai gėrimai, **kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 procentų**, ir gretutinės prekės (sultys ir kiti nealkoholiniai gėrimai, butelių atkimšimo ir užkimšimo įrankiai, butelių pakuotės, taurės, stiklinės, tabako gaminiai, degtukai ir žiebtuvėliai).”

3. Pakeisti 2 straipsnio 17 dalį ir ją išdėstyti taip:

„17. **Mažmeninės prekybos vieta** – parduotuvė, automobilinė parduotuvė, ~~paviljonas~~, kuriuose verčiamasi mažmenine prekyba ir kurie yra įrengti laikantis maisto tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.“

4. Pripažinti netekusia galios 2 straipsnio 24 dalį.

~~24. **Paviljonas** – Nekilnojamojo turto registre neregistruojamas ir į žemę įleistų pamatų neturintis laikinas statinys, pagamintas gamykloje ar pastatytas iš surenkamų konstrukcijų ir turintis viduje įrengtą prekybos salę pirkėjams aptarnauti.~~

2 straipsnis. 16¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 16¹ straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„16¹ straipsnis. Prekybos alkoholiniais gėrimais vieta

Šiame Įstatyme prekybos alkoholiniais gėrimais vieta laikomos parduotuvių, paviļjonų, restoranų, kavinių, barų, bufetų, kitos mažmeninės prekybos ir viešojo maitinimo vietų patalpos, automobilinės parduotuvės, kuriose alkoholiniai gėrimai parduodami vartotojui, taip pat viešbučių kambarių minibarai. Kai koncertų, cirko, sporto, diskotekų ir kitų masinių renginių (vykstančių patalpose), teatro spektaklių, kino ir videofilmų demonstravimo vietose alkoholiniai gėrimai parduodami ne prekybai skirtose atskirose patalpose, prekybos alkoholiniais gėrimais vieta laikoma prekybai skirta patalpų dalis, kurioje leidžiama parduoti ir vartoti alkoholinius gėrimus. Aptarnaujant pirkėjus lauko sąlygomis, prekybos alkoholiniais gėrimais vieta laikoma alkoholinių gėrimų pardavimo vieta ir alkoholiniais gėrimams vartoti įrengtos vietos (stalai, pavėsinės, kiti įrenginiai).“

3 straipsnis. Įstatymo papildymas 16² straipsniu

Papildyti įstatymą 16² straipsniu ir jį išdėstyti taip:

„16² straipsnis. Specialūs reikalavimai alkoholinių gėrimų parduotuvėms ir alkoholinių gėrimų skyriams

1. Alkoholinių gėrimų parduotuvė turi būti įrengta laikantis šių reikalavimų:

1) alkoholinių gėrimų parduotuvė turi būti visiškai izoliuota nuo gyvenamųjų ar kitų patalpų, nesusijusių su prekių pardavimo organizavimu ar jų sandėliavimu, ir turi turėti atskirą įėjimą;

2) virš prekystalio turi būti įrengta skaitmeninio vaizdo įrašymo sistema, nepertraukiamai veikianti tuo metu, kai vyksta prekyba. Alkoholinių gėrimų parduotuvė privalo įrašus saugoti 180 dienų ir juos, pareikalavus, pateikti institucijoms, nurodytoms šio Įstatymo 34 straipsnio 1 dalyje.

2. Alkoholinių gėrimų skyriuje turi būti įrengta skaitmeninio vaizdo įrašymo sistema, nepertraukiamai veikianti tuo metu, kai vyksta prekyba. Alkoholinių gėrimų skyrius privalo įrašus saugoti 180 dienų ir juos, pareikalavus, pateikti institucijoms, nurodytoms šio Įstatymo 34 straipsnio 1 dalyje.

3. Alkoholinių gėrimų parduotuvė negali būti įrengta daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose.

4. Alkoholinių gėrimų parduotuvė negali būti įrengta laisvės atėmimo, karinėse ir sukarintos tarnybos, policijos ir kitose statutinėse, sveikatos priežiūros, globos, slaugos, ugdymo įstaigose ir jų teritorijose, taip pat mažesniu kaip 100 m atstumu iki šių įstaigų ”.

4 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas ir papildymas

1. Pakeisti 18 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) alkoholiniais gėrimais – stacionariosiose alkoholinių gėrimų parduotuvėse, stacionariųjų parduotuvių alkoholinių gėrimų skyriuose (**alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 procentų**), stacionariosiose viešojo maitinimo vietose, kaimo gyvenamosiose vietovėse esančių stacionariųjų parduotuvių nespecializuotuose skyriuose (**alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 15 procentų**), tarptautinio susisiekimo traukiniuose, siaurojo geležinkelio traukiniuose ir laivuose, kuriuose yra atskirai įrengtos viešojo maitinimo vietos, orlaiviuose, vežančiuose keleivius tarptautiniais maršrutais, parodose ir mugėse, vykstančiose stacionariuose pastatuose, viešbučių kambariuose įrengtuose minibaruose, taip pat specialiosiose prekybos vietose;”.

2. Pakeisti 18 straipsnio 3 dalies 8 punktą ir jį išdėstyti taip:

„8) ~~mažmeninės prekybos įmonėse, kurios nėra visiškai izoliuotos nuo gyvenamųjų ar kitų patalpų, nesusijusių su prekių pardavimo organizavimu ar jų sandėliavimu~~ **alkoholinių gėrimų parduotuvėse ir alkoholinių gėrimų skyriuose, neatitinkančiuose šio Įstatymo 16² straipsnyje nustatytų specialių reikalavimų;**”.

3. Pakeisti 18 straipsnio 3 dalies 11 punktą ir jį išdėstyti taip:

„11) nuo ~~22~~ **20** valandos iki ~~8–10~~ valandos **darbo dienomis ir šeštadieniais, nuo 15 valandos iki 10 valandos sekmadieniais** mažmeninės prekybos vietose (išskyrus savivaldybių tarybų ribojamus atvejus). Šis draudimas netaikomas alkoholiniais gėrimais, parduodamiems tarptautinio susisiekimo traukiniuose, laivuose, orlaiviuose, vežančiuose keleivius tarptautiniais maršrutais, viešbučių kambariuose įrengtuose minibaruose, neapmuitinamose parduotuvėse ir specialiosiose prekybos vietose;”.

4. Pakeisti 18 straipsnio 3 dalies 13 punktą ir jį išdėstyti taip:

„13) nuo ~~22~~ **20** valandos iki ~~8–10~~ valandos viešojo maitinimo vietose, turinčiose licencijas mažmeninei prekybai alkoholiniais gėrimais. Šis draudimas netaikomas viešojo maitinimo vietose, turinčiose licencijas mažmeninei prekybai alkoholiniais gėrimais, parduodamiems pilstomiems alkoholiniais gėrimams ~~ar alkoholiniais gėrimais, parduodamiems atidarytoje pakuotėje~~ ir tik vartoti vietoje.”

5. Papildyti 18 straipsnio 3 dalį 15 punktu:

„15) vidaus nuotolinės prekybos būdu.“

6. Pakeisti 18 straipsnio 4 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) alkoholinius gėrimus asmenims, jaunesniems kaip ~~18~~ **20** metų;“.

7. Papildyti 18 straipsnį 10 dalimi:

„10. Licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais turinčios įmonės, Europos juridiniai asmenys ir jų filialai, prekiaujantys alkoholiniais gėrimais, privalo užtikrinti, kad asmenys iki 20 metų nebūtų įleidžiami į alkoholinių gėrimų parduotuves.“

8. Papildyti 18 straipsnį 11 dalimi:

„11. Savivaldybių tarybos turi teisę nustatyti vietas ir/ar teritorijas, kuriose draudžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais“.

5 straipsnis. 22 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 22 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Lietuvos Respublikoje draudžiama asmenims iki ~~18~~ 20 metų vartoti alkoholinius gėrimus ar jų turėti.“

2. Pakeisti 22 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais turinčios įmonės, Europos juridiniai asmenys ir jų filialai, vykdantys viešojo maitinimo veiklą, privalo užtikrinti, kad prekybos alkoholiniais gėrimais vietose asmenys iki ~~18~~ 20 metų nevartotų alkoholinių gėrimų.“

6 straipsnis. 28 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 28 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„28 straipsnis. Su alkoholiniais gėrimais susiję draudimai

1. Įmonėms, Europos juridiniams asmenims ir jų filialams Lietuvos Respublikoje draudžiama:

- 1) alkoholinius gėrimus duoti kaip premiją, kaip prekės priedą arba dovanoti;
- 2) visuomenės informavimo priemonėse išspausdintų ar kitokiais būdais išplatintų kuponų savininkams taikyti fiksuotas nuolaidas alkoholiniams gėrimams arba laikyti šiuos kuponus kitokiomis dalinio arba pilno mokėjimo priemonėmis;
- 3) organizuoti alkoholinių gėrimų pavyzdžių platinimą nemokamai, išskyrus degustacijas parodose ir mugėse;
- 4) organizuoti žaidimus, akcijas, konkursus ar loterijas, kurie skatintų įsigyti ir (ar) vartoti alkoholinius gėrimus;
- 5) parduoti Lietuvos Respublikoje ar užsienio šalyse išspausdintus, įvežtus į Lietuvos Respubliką specializuotus reklaminius leidinius, skirtus alkoholinių gėrimų pardavimui skatinti;
- 6) sudaryti galimybę pirkėjui iš karto ir (ar) per tam tikrą terminą arba įvykdžius tam tikras sąlygas po vartojimo pirkimo-pardavimo sutarties sudarymo laimėti prizą, gauti dovanų ar priedą prie alkoholinių gėrimų;

7) skelbti apie alkoholinių gėrimų kainų sumažinimą.

2. Įmonėms, Europos juridiniams asmenims ir jų filialams draudžiama alkoholinių gėrimų pardavimų skatinimo veiklai pasitelkti asmenis iki 18 metų.”

7 straipsnis. 29 straipsnio 2, 4 dalių pakeitimas ir 5 dalies pripažinimas netekusia galios

1. Pakeisti 29 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Alkoholio reklama draudžiama:

1) visuomenės informavimo priemonėse;

2) koncertų, cirko, diskotekų, jaunimo sporto ir laisvalaikio renginių, kitų masinių renginių, teatro spektaklių, kino ir videofilmų demonstravimo vietose, išskyrus šių renginių vietose esančias prekybos vietas. Masiniuose renginiuose (išskyrus vaikams ir paaugliams iki 18 metų skirtus renginius) gali būti pateikiamas renginį remiančios ir alkoholinius gėrimus, kuriais leidžiama prekiauti masiniuose renginiuose, gaminančios arba jais prekiaujančios įmonės, Europos juridinio asmens ar jo filialo pavadinimas ir (ar) prekės ženklas, turiniu ir forma neprieštaraujantys teisės aktų reikalavimams;

3) mokslo ir studijų institucijose bei ugdymo įstaigose;

4) visose sveikatos priežiūros įstaigose;

5) visose socialinių paslaugų įstaigose;

6) visuomeninio transporto priemonių viduje ir išorėje;

7) degalinėse ir jų teritorijose;

8) ant atvirlaiškių, vokų ir pašto ženklų;

9) mažmeninės prekybos ir viešojo maitinimo vietose, išskyrus alkoholinių gėrimų parduotuves ir viešojo maitinimo vietas, turinčias licencijas versis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais.“

2. Pakeisti 29 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Lietuvos Respublikoje išorinė alkoholio reklama yra draudžiama.“

3. 29 straipsnio 5 dalį pripažinti netekusia galios.

~~5. Alaus, alaus mišinių su nealkoholiniais gėrimais bei natūralios fermentacijos vyno ir sidro išorinėje reklamoje (išskyrus tuos atvejus, kai išorinėje reklamoje pateikiami tik alkoholinius gėrimus gaminančių arba jais prekiaujančių įmonių pavadinimai ir (ar) jų prekių ženklai) turi būti įspėjamasis tekstas apie žalingą alkoholio poveikį sveikatai. Šio teksto formą, turinį ir jo vietą reklamoje nustato Sveikatos apsaugos ministerija.~~

8 straipsnis. 34 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 34 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Už šio Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1 ir 12 punktuose, 2 dalies 1, 10 ir 11 punktuose, 18 straipsnio 1, 3 dalyse, 4 dalies 1, 2 punktuose, 9, ~~10 dalyje~~ **dalyse** ir 22 straipsnio 3 dalyje nustatytų reikalavimų nesilaikymą įmonės, Europos juridiniai asmenys ir jų filialai, užsienio juridinių asmenų atstovybės Lietuvos Respublikoje baudžiami nuo vieno šimto keturiasdešimt keturių eurų iki penkių šimtų septyniasdešimt devynių eurų bauda, o už šių reikalavimų pažeidimą, padarytą pakartotinai per dvejus metus nuo baudos paskyrimo, – nuo penkių šimtų septyniasdešimt devynių eurų iki vieno tūkstančio keturių šimtų keturiasdešimt aštuonių eurų bauda.“

2. Pakeisti 34 straipsnio 11 dalį ir ją išdėstyti taip:

„11. Baudas už šio Įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje, 17 straipsnio 1 dalies 2, 3, 7–12 punktuose, 2 dalies 2, 3, 6–11 punktuose, 5–11 ir 13 dalyse, 18 straipsnio 1, 3, 4, ~~ir~~ **9 ir 10** dalyse, 22 straipsnio 3 dalyje nustatytų reikalavimų nesilaikymą, taip pat už savivaldybių tarybų nustatytų prekybos alkoholiniais gėrimais švenčių ir masinių renginių dienomis ribojimų ar draudimų pažeidimą skiria Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas ir policija. Policijos vardu skirti baudas turi teisę policijos įstaigų vadovai ar jų įgalioti asmenys.“

9 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šio įstatymo 4 straipsnio 5, 6 ir 8 dalys, 5 ir 6 straipsniai įsigalioja 2016 m. liepos 1 d.

2. Šio įstatymo 1 straipsnio 3 ir 4 dalys, 2 straipsnis, 4 straipsnio 3 ir 4 dalys, 7 straipsnis įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.

3. Šio įstatymo 1 straipsnio 1 ir 2 dalys, 3 straipsnis, 4 straipsnio 1, 2 ir 7 dalys, 8 straipsnis įsigalioja 2018 m. sausio 1 d.

4. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia:

Seimo nariai:

1. Andrius Kubilius
2. Dainius Kreivys
3. Vida Marija Čigriejienė
4. Vincė Vaidevutė Margevičienė

5. Antanas Matulas
6. Irena Degutienė
7. Arimantas Dumčius
8. Stasys Šedbaras
9. Vytautas Juozapaitis
10. Kazimieras Kuzminskas
11. Algis Strelčiūnas
12. Donatas Jankauskas
13. Sergejus Jovaiša
14. Audronius Ažubalis
15. Rimantas Jonas Dagys
16. Pranas Žeimys
17. Vilija Aleknaite Abramikienė
18. Paulius Saudargas
19. Liutauras Kazlavickas
20. Rytas Kupčinskas
21. Agnė Bilotaitė
22. Arvydas Vidžiūnas
23. Rokas Žilinskas
24. Arvydas Anušauskas
25. Kazys Starkevičius

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKCIZŲ ĮSTATYMO NR. IX-569 23, 24, 25 IR 26 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2016 m. d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 23 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Alui taikomas 4,03 euro už 1 procentą faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos procentais akcizų tarifas, kuris nustatomas už produkto hektolitrą.“

2. Pakeisti 23 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Alui taikomas 4,83 euro už 1 procentą faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos procentais akcizų tarifas, kuris nustatomas už produkto hektolitrą.“

3. Pakeisti 23 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Alui taikomas 5,81 euro už 1 procentą faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos procentais akcizų tarifas, kuris nustatomas už produkto hektolitrą.“

2 straipsnis. 24 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 24 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„24 straipsnis. Vynui iš šviežių vynuogių ir kitiems fermentuotiems gėrimams taikomi akcizų tarifai

Vynui iš šviežių vynuogių ir kitiems fermentuotiems gėrimams taikomi tokie akcizų tarifai:

1) vynui ir kitiems fermentuotiems gėrimams, kurių faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija (kitų fermentuotų gėrimų atveju – gauta tik fermentuojant) procentais yra ne didesnė kaip 8,5 procento, – 37,15 euro už produkto hektolitrą;

2) šio straipsnio 1 punkte nenurodytiems gėrimams – 93,47 euro už produkto hektolitrą.“

2. Pakeisti 24 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„24 straipsnis. Vynui iš šviežių vynuogių ir kitiems fermentuotiems gėrimams taikomi akcizų tarifai

Vynui iš šviežių vynuogių ir kitiems fermentuotiems gėrimams taikomi tokie akcizų tarifai:

1) vynui ir kitiems fermentuotiems gėrimams, kurių faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija (kitų fermentuotų gėrimų atveju – gauta tik fermentuojant) procentais yra ne didesnė kaip 8,5 procento, – 44,58 euro už produkto hektolitą;

2) šio straipsnio 1 punkte nenurodytiems gėrimams – 112,16 euro už produkto hektolitą.“

3. Pakeisti 24 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„24 straipsnis. Vynui iš šviežių vynuogių ir kitiems fermentuotiems gėrimams taikomi akcizų tarifai

Vynui iš šviežių vynuogių ir kitiems fermentuotiems gėrimams taikomi tokie akcizų tarifai:

1) vynui ir kitiems fermentuotiems gėrimams, kurių faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija (kitų fermentuotų gėrimų atveju – gauta tik fermentuojant) procentais yra ne didesnė kaip 8,5 procento, – 53,5 euro už produkto hektolitą;

2) šio straipsnio 1 punkte nenurodytiems gėrimams – 134,59 euro už produkto hektolitą.“

3 straipsnis. 25 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 25 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„25 straipsnis. Tarpiniams produktams taikomi akcizų tarifai

Tarpiniams produktams taikomi tokie akcizų tarifai:

1) tarpiniams produktams, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra ne didesnė kaip 15 procentų, – 115,98 euro už produkto hektolitą;

2) tarpiniams produktams, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra didesnė kaip 15 procentų, – 163,64 euro už produkto hektolitą.“

2. Pakeisti 25 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„25 straipsnis. Tarpiniams produktams taikomi akcizų tarifai

Tarpiniams produktams taikomi tokie akcizų tarifai:

1) tarpiniams produktams, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra ne didesnė kaip 15 procentų, – 139,18 euro už produkto hektolitą;

2) tarpiniams produktams, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra didesnė kaip 15 procentų, – 196,37 euro už produkto hektolitą.“

3. Pakeisti 25 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„25 straipsnis. Tarpiniams produktams taikomi akcizų tarifai

Tarpiniams produktams taikomi tokie akcizų tarifai:

1) tarpiniams produktams, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra ne didesnė kaip 15 procentų, – 167,01 euro už produkto hektolitą;

2) tarpiniams produktams, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra didesnė kaip 15 procentų, – 235,65 euro už produkto hektolitą.“

4 straipsnis. 26 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 26 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Etilo alkoholiui taikomas 1624,43 euro už gryno etilo alkoholio hektolitrą akcizų tarifas.“

2. Pakeisti 26 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Etilo alkoholiui taikomas 1949,31 euro už gryno etilo alkoholio hektolitrą akcizų tarifas.“

3. Pakeisti 26 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Etilo alkoholiui taikomas 2339,18 euro už gryno etilo alkoholio hektolitrą akcizų tarifas.“

5 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis įstatymas, išskyrus 1 straipsnio 2 ir 3 dalis, 2 straipsnio 2 ir 3 dalis, 3 straipsnio 2 ir 3 dalis, 4 straipsnio 2 ir 3 dalis, įsigalioja 2017 m. kovo 1 d.

2. Šio įstatymo 1 straipsnio 2 dalis, 2 straipsnio 2 dalis, 3 straipsnio 2 dalis, 4 straipsnio 2 dalis įsigalioja 2018 m. kovo 1 d.

3. Šio įstatymo 1 straipsnio 3 dalis, 2 straipsnio 3 dalis, 3 straipsnio 3 dalis, 4 straipsnio 3 dalis įsigalioja 2019 m. kovo 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia:

Seimo nariai

1. Andrius Kubilius
2. Dainius Kreivys
3. Vida Marija Čigriejienė
4. Vincė Vaidevutė Margevičienė
5. Antanas Matulas
6. Irena Degutienė
7. Arimantas Dumčius
8. Stasys Šedbaras
9. Vytautas Juozapaitis

10. Sergejus Jovaiša
11. Rimantas Jonas Dagys
12. Pranas Žeimys
13. Kazimieras Kuzminskas
14. Algis Strelčiūnas
15. Donatas Jankauskas
16. Audronius Ažubalis
17. Kazys Starkevičius
18. Vilija Aleknaitė Abramikienė
19. Paulius Saudargas
20. Liutauras Kazlavickas
21. Rytas Kupčinskas
22. Agnė Bilotaitė
23. Arvydas Vidžiūnas
24. Rokas Žilinskas
25. Arvydas Anušauskas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKCIZŲ ĮSTATYMO NR. IX-569 23, 24, 25 IR 26 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2016 m. d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 23 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Alui taikomas ~~3,36~~ **4,03** euro už 1 procentą faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos procentais akcizų tarifas, kuris nustatomas už produkto hektolitrą.“

2. Pakeisti 23 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Alui taikomas ~~3,63~~ **4,83** euro už 1 procentą faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos procentais akcizų tarifas, kuris nustatomas už produkto hektolitrą.“

3. Pakeisti 23 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Alui taikomas ~~3,92~~ **5,81** euro už 1 procentą faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos procentais akcizų tarifas, kuris nustatomas už produkto hektolitrą.“

2 straipsnis. 24 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 24 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„24 straipsnis. Vynui iš šviežių vynuogių ir kitiems fermentuotiems gėrimams taikomi akcizų tarifai

Vynui iš šviežių vynuogių ir kitiems fermentuotiems gėrimams taikomi tokie akcizų tarifai:

1) vynui ir kitiems fermentuotiems gėrimams, kurių faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija (kitų fermentuotų gėrimų atveju – gauta tik fermentuojant) procentais yra ne didesnė kaip 8,5 procento, – ~~30,96~~ **37,15** euro už produkto hektolitrą;

2) šio straipsnio 1 punkte nenurodytiems gėrimams – ~~77,89~~ **93,47** euro už produkto hektolitrą.“

2. Pakeisti 24 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„24 straipsnis. Vynui iš šviežių vynuogių ir kitiems fermentuotiems gėrimams taikomi akcizų tarifai

Vynui iš šviežių vynuogių ir kitiems fermentuotiems gėrimams taikomi tokie akcizų tarifai:

1) vynui ir kitiems fermentuotiems gėrimams, kurių faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija (kitų fermentuotų gėrimų atveju – gauta tik fermentuojant) procentais yra ne didesnė kaip 8,5 procento, – ~~33,44~~ **44,58** euro už produkto hektolitą;

2) šio straipsnio 1 punkte nenurodytiems gėrimams – ~~84,12~~ **112,16** euro už produkto hektolitą.“

3. Pakeisti 24 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„24 straipsnis. Vynui iš šviežių vynuogių ir kitiems fermentuotiems gėrimams taikomi akcizų tarifai

Vynui iš šviežių vynuogių ir kitiems fermentuotiems gėrimams taikomi tokie akcizų tarifai:

1) vynui ir kitiems fermentuotiems gėrimams, kurių faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija (kitų fermentuotų gėrimų atveju – gauta tik fermentuojant) procentais yra ne didesnė kaip 8,5 procento, – ~~36,12~~ **53,5** euro už produkto hektolitą;

2) šio straipsnio 1 punkte nenurodytiems gėrimams – ~~90,85~~ **134,59** euro už produkto hektolitą.“

3 straipsnis. 25 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 25 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„25 straipsnis. Tarpiniams produktams taikomi akcizų tarifai

Tarpiniams produktams taikomi tokie akcizų tarifai:

1) tarpiniams produktams, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra ne didesnė kaip 15 procentų, – ~~96,65~~ **115,98** euro už produkto hektolitą;

2) tarpiniams produktams, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra didesnė kaip 15 procentų, – ~~136,37~~ **163,64** euro už produkto hektolitą.“

2. Pakeisti 25 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„25 straipsnis. Tarpiniams produktams taikomi akcizų tarifai

Tarpiniams produktams taikomi tokie akcizų tarifai:

1) tarpiniams produktams, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra ne didesnė kaip 15 procentų, – ~~104,38~~ **139,18** euro už produkto hektolitą;

2) tarpiniams produktams, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra didesnė kaip 15 procentų, – ~~147,28~~ **196,37** euro už produkto hektolitą.“

3. Pakeisti 25 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„25 straipsnis. Tarpiniams produktams taikomi akcizų tarifai

Tarpiniams produktams taikomi tokie akcizų tarifai:

1) tarpiniams produktams, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra ne didesnė kaip 15 procentų, – ~~112,73~~ **167,01** euro už produkto hektolitą;

2) tarpiniams produktams, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra didesnė kaip 15 procentų, – ~~159,06~~ **235,65** euro už produkto hektolitrą.“

4 straipsnis. 26 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 26 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Etilo alkoholiui taikomas ~~1353,69~~ **1624,43** euro už gryno etilo alkoholio hektolitrą akcizų tarifas.“

2. Pakeisti 26 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Etilo alkoholiui taikomas ~~1387,53~~ **1949,31** euro už gryno etilo alkoholio hektolitrą akcizų tarifas.“

3. Pakeisti 26 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Etilo alkoholiui taikomas ~~1422,22~~ **2339,18** euro už gryno etilo alkoholio hektolitrą akcizų tarifas.“

5 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis įstatymas, išskyrus 1 straipsnio 2 ir 3 dalis, 2 straipsnio 2 ir 3 dalis, 3 straipsnio 2 ir 3 dalis, 4 straipsnio 2 ir 3 dalis, įsigalioja 2017 m. kovo 1 d.

2. Šio įstatymo 1 straipsnio 2 dalis, 2 straipsnio 2 dalis, 3 straipsnio 2 dalis, 4 straipsnio 2 dalis įsigalioja 2018 m. kovo 1 d.

3. Šio įstatymo 1 straipsnio 3 dalis, 2 straipsnio 3 dalis, 3 straipsnio 3 dalis, 4 straipsnio 3 dalis įsigalioja 2019 m. kovo 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia:

Seimo nariai:

1. Andrius Kubilius
2. Dainius Kreivys
3. Vida Marija Čigriejienė
4. Vincė Vaidevutė Margevičienė
5. Antanas Matulas
6. Irena Degutienė

7. Arimantas Dumčius
8. Stasys Šedbaras
9. Vytautas Juozapaitis
10. Kazimieras Kuzminskas
11. Algis Strelčiūnas
12. Donatas Jankauskas
13. Sergejus Jovaiša
14. Audronius Ažubalis
15. Kazys Starkevičius
16. Rimantas Jonas Dagys
17. Pranas Žeimys
18. Vilija Aleknaitė Abramikienė
19. Paulius Saudargas
20. Liutauras Kazlavickas
21. Rytas Kupčinskas
22. Agnė Bilotaitė
23. Arvydas Vidžiūnas
24. Rokas Žilinskas
25. Arvydas Anušauskas

Projektas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SVEIKATOS SISTEMOS ĮSTATYMO NR. I-552 38¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2016 m. d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 38¹ straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 38¹ straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšas sudaro:

- 1) Vyriausybės nustatytas procentas akcizo pajamų, gautų už parduotus alkoholinius gėrimus;
- 2) Vyriausybės nustatytas procentas akcizo pajamų, gautų už parduotą apdorotą tabaką;
- 3) kitos teisėtai įgytos lėšos.“

2. Pakeisti 38¹ straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Planuojant kiekvienų metų valstybės biudžeto asignavimus, Valstybiniam visuomenės sveikatos stiprinimo fondui numatomas Vyriausybės nustatytas procentas praėjusių metų faktinių įplaukų iš akcizo pajamų, gautų už parduotus alkoholinius gėrimus ir apdorotą tabaką.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia:

Seimo nariai:

1. Andrius Kubilius
2. Dainius Kreivys
3. Vida Marija Čigriejienė
4. Vincė Vaidevutė Margevičienė
5. Antanas Matulas

6. Irena Degutienė
7. Arimantas Dumčius
8. Stasys Šedbaras
9. Vytautas Juozapaitis
10. Kazimieras Kuzminskas
11. Algis Strelčiūnas
12. Donatas Jankauskas
13. Sergejus Jovaiša
14. Paulius Saudargas
15. Audronius Ažubalis
16. Kazys Starkevičius
17. Rimantas Jonas Dagys
18. Pranas Žeimys
19. Vilija Aleknaitė Abramikienė
20. Liutauras Kazlavickas
21. Rytas Kupčinskas
22. Agnė Bilotaitė
23. Arvydas Vidžiūnas
24. Rokas Žilinskas
25. Arvydas Anušauskas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SVEIKATOS SISTEMOS ĮSTATYMO NR. I-552 38¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2016 m. d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 38¹ straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 38¹ straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšas sudaro:

1) Vyriausybės nustatytas procentas akcizo pajamų, gautų už parduotus alkoholinius gėrimus;

2) Vyriausybės nustatytas procentas akcizo pajamų, gautų už parduotą apdorotą tabaką;

~~2)-3)~~ kitos teisėtai įgytos lėšos.“

2. Pakeisti 38¹ straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Planuojant kiekvienų metų valstybės biudžeto asignavimus, Valstybiniam visuomenės sveikatos stiprinimo fondui numatomas Vyriausybės nustatytas procentas praėjusių metų faktinių įplaukų iš akcizo pajamų, gautų už parduotus alkoholinius gėrimus **ir apdorotą tabaką.**“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia:

Seimo nariai

1. Andrius Kubilius
2. Dainius Kreivys
3. Vida Marija Čigriejienė
4. Vincė Vaidevutė Margevičienė
5. Antanas Matulas
6. Irena Degutienė
7. Arimantas Dumčius

8. Stasys Šedbaras
9. Vytautas Juozapaitis
10. Kazimieras Kuzminskas
11. Algis Strelčiūnas
12. Donatas Jankauskas
13. Sergejus Jovaiša
14. Audronius Ažubalis
15. Kazys Starkevičius
16. Rimantas Jonas Dagys
17. Pranas Žeimys
18. Vilija Aleknaitė Abramikienė
19. Paulius Saudargas
20. Liutauras Kazlavickas
21. Rytas Kupčinskas
22. Agnė Bilotaitė
23. Arvydas Vidžiūnas
24. Rokas Žilinskas
25. Arvydas Anušauskas

Projektas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 76, 168 IR 485 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2016 m. d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 76 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 76 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„76 straipsnis. Alkoholinių gėrimų nupirkimas ar kitoks perdavimas jaunesniems kaip 20 metų asmenims

1. Alkoholinių gėrimų nupirkimas ar kitoks perdavimas jaunesniam kaip 20 metų asmeniui užtraukia baudą nuo devyniasdešimt iki vieno šimto aštuoniasdešimt eurų.
2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą nuo vieno šimto aštuoniasdešimt iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt eurų.“

2 straipsnis. 168 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 168 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Alkoholinių gėrimų pardavimas mažmeninės prekybos ir viešojo maitinimo vietose jaunesniems kaip 20 metų asmenims
užtraukia baudą nuo trisdešimt iki vieno šimto dvidešimt eurų.“

3 straipsnis. 485 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 485 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„485 straipsnis. Alkoholinių gėrimų vartojimas ar turėjimas, kai tai daro jaunesni negu 20 metų asmenys

1. Alkoholinių gėrimų ir kitų naudojant spiritą pagamintų svaigalų vartojimas ar turėjimas, kai tai daro ne jaunesni negu šešiolikos, bet jaunesni negu 20 metų asmenys, užtraukia baudą nuo dešimt iki keturiolikos eurų.
2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą nuo keturiolikos iki trisdešimt eurų.

3. Už šio straipsnio 2 dalyje numatytą administracinį nusižengimą gali būti taikoma administracinio poveikio priemonė – įpareigojimas dalyvauti alkoholizmo ir narkomanijos prevencijos, ankstyvosios intervencijos, sveikatos priežiūros, resocializacijos, bendravimo su vaikais tobulinimo, smurtinio elgesio keitimo ar kitose programose (kursuose).“

4 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2016 m. liepos 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia:

Seimo nariai:

1. Andrius Kubilius
2. Dainius Kreivys
3. Vida Marija Čigriejienė
4. Vincė Vaidevutė Margevičienė
5. Antanas Matulas
6. Irena Degutienė
7. Arimantas Dumčius
8. Stasys Šedbaras
9. Vytautas Juozapaitis
10. Kazimieras Kuzminskas
11. Algis Strelčiūnas
12. Donatas Jankauskas
13. Sergejus Jovaiša
14. Audronius Ažubalis
15. Kazys Starkevičius
16. Rimantas Jonas Dagys
17. Pranas Žeimys
18. Vilija Aleknaitė Abramikienė
19. Paulius Saudargas
20. Liutauras Kazlavickas

21. Rytas Kupčinskas
22. Agnė Bilotaitė
23. Arvydas Vidžiūnas
24. Rokas Žilinskas
25. Arvydas Anušauskas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 76, 168 IR 485 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2016 m. d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 76 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 76 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„76 straipsnis. Alkoholinių gėrimų nupirkimas ar kitoks perdavimas ~~nepilnamečiams~~
jaunesniems kaip 20 metų asmenims

1. Alkoholinių gėrimų nupirkimas ar kitoks perdavimas ~~nepilnamečiui~~ **jaunesniam kaip 20 metų asmeniui**

užtraukia baudą nuo devyniasdešimt iki vieno šimto aštuoniasdešimt eurų.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą nuo vieno šimto aštuoniasdešimt iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt eurų.“

2 straipsnis. 168 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 168 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Alkoholinių gėrimų pardavimas mažmeninės prekybos ir viešojo maitinimo vietose ~~nepilnamečiams~~ **jaunesniems kaip 20 metų asmenims**

užtraukia baudą nuo trisdešimt iki vieno šimto dvidešimt eurų.“

3 straipsnis. 485 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 485 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„485 straipsnis. Alkoholinių gėrimų vartojimas ar turėjimas, kai tai daro jaunesni negu
~~aštuoniolikos~~ **20 metų asmenys**

1. Alkoholinių gėrimų ir kitų naudojant spiritą pagamintų svaigalų vartojimas ar turėjimas, kai tai daro ne jaunesni negu šešiolikos, bet jaunesni negu ~~aštuoniolikos~~ **20 metų asmenys**, užtraukia baudą nuo dešimt iki keturiolikos eurų.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą nuo keturiolikos iki trisdešimt eurų.

3. Už šio straipsnio 2 dalyje numatytą administracinį nusižengimą gali būti taikoma administracinio poveikio priemonė – įpareigojimas dalyvauti alkoholizmo ir narkomanijos prevencijos, ankstyvosios intervencijos, sveikatos priežiūros, resocializacijos, bendravimo su vaikais tobulinimo, smurtinio elgesio keitimo ar kitose programose (kursuose).“

4 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2016 m. liepos 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia:

Seimo nariai:

1. Andrius Kubilius
2. Dainius Kreivys
3. Vida Marija Čigriejienė
4. Vincė Vaidevutė Margevičienė
5. Antanas Matulas
6. Irena Degutienė
7. Arimantas Dumčius
8. Stasys Šedbaras
9. Vytautas Juozapaitis
10. Kazimieras Kuzminskas
11. Algis Strelčiūnas
12. Donatas Jankauskas
13. Sergejus Jovaiša
14. Audronius Ažubalis
15. Kazys Starkevičius
16. Rimantas Jonas Dagys
17. Pranas Žeimys
18. Vilija Aleknaitė Abramikienė
19. Paulius Saudargas
20. Liutauras Kazlavickas

21. Rytas Kupčinskas
22. Agnė Bilotaitė
23. Arvydas Vidžiūnas
24. Rokas Žilinskas
25. Arvydas Anušauskas

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai

2016-06-30 Nr. (1-6.) LT-815
I 2016-06-20 Nr. (28.2-83)-3-2774

Kopija

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL IŠVADOS LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTUI

Teisingumo ministerija, pagal kompetenciją pakartotinai išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16¹, 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Įstatymo papildymo 16² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4096, Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 23, 24, 25 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4097, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 38¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4098, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 76, 168 ir 485 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4099“ projektą (toliau – Projektas), pastabų ir pasiūlymų dėl Projekto teisinio reguliavimo tikslo, priemonių ir galimų pasekmių neturi. Dėl Projekto teisės technikos pažymime, kad 2.6 papunktyje paskutiniame sakinyje vietoj žodžių „1 straipsnio“ įrašytini žodžiai „1 punkto“.

Teisingumo ministras

Juozas Bernatoniš

Petras Grigalis, (8 5) 266 2978, el. p. petras.grigalis@tm.lt
Jūratė Peciukonytė, (8 5) 219 1880, el. p. jurate.peciukonyte@tm.lt

Originalas nebus siunčiamas

NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO KONTROLĖS DEPARTAMENTAS

Biudžetinė įstaiga, Šv. Stepono g. 27, 01312 Vilnius, tel. 8 706 68060,
faks. 8 706 68095, el. p. ntakd@ntakd.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302610311

Lietuvos Respublikos

ūkio ministerijai

el. p.: kanc@ukmin.lt

Birute.Januteniene@ukmin.lt

Aurelija.Janusauske@ukmin.lt

2016-05-06

Nr. S-(4.3-3)- 1289

I 2016-04-29

Nr. (28.2-83)-3-1944

I TAIS

Nr. 16-5266

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO IŠVADOMS GAUTI

Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas (toliau – Departamentas) pagal kompetenciją susipažino su Jūsų 2016-04-29 raštu Nr. (28.2-83)-3-1944 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto teikimo išvadoms gauti“ patektu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo I-857 2, 16-1, 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei įstatymo papildymo 16-2 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 (toliau – Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096), Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 38-1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4098 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-4098), Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 23, 24, 25 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4097 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-4097), Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 76, 168 ir 485 straipsnių pakeitimų įstatymo projekto Nr. XIIP-4099 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-4099)“ projektu (toliau – Nutarimo projektas).

Pažymėtina, kad Departamentas iš esmės pritaria priemonėms, mažinančioms alkoholinių gėrimų prieinamumą, alkoholinių gėrimų pardavimus, taip pat reklamos ir kitų skatinimo įsigyti ir (ar) vartoti alkoholinius gėrimus veiksmų ribojimui bei alkoholinių gėrimų kainų didinimui.

Departamento nuomone, Įstatymų projektais siūlomas alkoholio prekybos reglamentavimas atitinka ir įgyvendina Alkoholio kontrolės įstatyme numatytą tikslą – <...> mažinti alkoholinių gėrimų suvartojimą, jo prieinamumą, ypač nepilnamečiams, piktnaudžiavimą alkoholiu, jo daromą žalą sveikatai ir ūkiui, <...> ir valstybės alkoholio kontrolės politikos principus, taip pat Lietuvos sveikatos 2014-2025 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964 (toliau – Sveikatos programa), nuostatas, kurių tikslas mažinti alkoholio vartojimą, alkoholinių gėrimų pasiūlą ir paklausą.

Sveikatos programos 17.4 papunktyje nurodyta, kad vienas pagrindinių Lietuvos sveikatos 1998–2010 metų programos laimėjimų yra tas, kad sumažėjo išvengiamų mirčių skaičius. Prie to labai prisidėjo priemonės, <...> ribojančios alkoholinių gėrimų vartojimą.

Sveikatos programos 60.5 papunktyje nurodyta, kad siekiant kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį, būtina sumažinti alkoholinių gėrimų prieinamumą ir vartojimą <...>.

Sveikos gyvensenos ir jos kultūros formavimui pasiekti Sveikatos programos 68.1. papunktyje numatytas vienas iš uždavinių – sumažinti alkoholinių gėrimų <...> vartojimą ir prieinamumą <...>.

Sveikatos programos 75.3. papunktyje nurodyta, kad siekiant mažinti alkoholinių gėrimų vartojimą, alkoholinių gėrimų pasiūlą ir paklausą, būtina mažinti alkoholinių gėrimų paklausą ir vartojimą, taikant efektyvias, moksliskai pagrįstas Pasaulio sveikatos organizacijos (toliau – PSO) rekomenduojamas priemones, apimančias pardavimo vietų, laiko, alkoholinių gėrimų reklamos ribojimą; didinti alkoholinių gėrimų akcizą, derinant jį su realiojo darbo užmokesčio ir infliacijos lygio pokyčiais, siekiant, kad alkoholiniai gėrimai taptų prabangos preke: didinti amžiaus cenzą pirkti ir vartoti alkoholinius gėrimus iki 20 metų amžiaus <...> ir kt.

Šios siūlomos Įstatymų pakeitimo ir papildymo projektų priemonės, kuriomis siekiama mažinti alkoholinių gėrimų prieinamumą ir jų vartojimą bei alkoholinių gėrimų pardavimus, taip pat riboti alkoholinių gėrimų reklamos sklaidą ir didinti alkoholinių gėrimų kainas yra vienos iš PSO rekomenduojamų efektyviausių alkoholio žalos mažinimo priemonių.

Dėl Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096.

Dėl Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 1, 2, 3, straipsnių ir 4 straipsnio 1, 2, 3, 4 dalių, kurias keičiami Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 2, 16¹, 18 straipsniai ir minėtas įstatymas papildomas 16² straipsniu. Pažymėtina, kad šiomis įstatymo nuostatomis siekiama mažinti alkoholinių gėrimų prieinamumą ir alkoholinių gėrimų pardavimą ir tokiu būdu mažinti alkoholinių gėrimų vartojimą bei jo daromą žalą.

Departamento duomenimis, 2014 m. Lietuvoje galiojo 19583 licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais (2013 m. – 19809), o vienai prekybos alkoholiniais gėrimais vietai teko 150 gyventojų (miestuose – 133 gyventojai, rajonuose – 164 gyventojai). Nežiūrint į tai, kad nuo 2003 metų nuolatos didėjantis licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičius 2014 metais pirmą kartą sumažėjo, tačiau, skaičiuojant, kiek 1 licencijai tenka Lietuvos gyventojų, skaičiai rodo didelį minėtų produktų prieinamumą.

Pažymėtina, kad Europos Komisijos užsakymu buvo atliktas dr. Peterio Andersono ir Beno Baumbergo alkoholio kontrolės priemonių efektyvumo vertinimas „Alkoholis Europoje visuomenės sveikatos požiūriu“ (2006 m.). Minėtoje studijoje buvo pažymėta, kad į švietimą, komunikaciją, mokymą ir visuomenės sąmoningumą orientuotos priemonės yra neefektyvios ir jos negali būti alternatyvios rinkos reguliavimo priemonės. Tyrimų duomenys parodė, kad alkoholio rinkos reguliavimo politika labai efektyviai sumažina alkoholio daromą žalą.

Alkoholio produktų vartojimui tiesioginę įtaką turi šių produktų prieinamumas. Nepriklausomais moksliniais tyrimais (PSO leidinys „Įrodymai pagrindžiantys veiksmingumą ir ekonominę naudingumą intervencijų, skirtų mažinti alkoholio daromą žalą“ („Evidence for the effectiveness and cost-effectiveness of interventions to reduce alcohol-related harm“)) yra įrodytas tiesioginis ryšys tarp prekybos alkoholiniais gėrimais vietų tankumo ir alkoholio vartojimo masto, šio vartojimo neigiamų padarinių, įskaitant nusikaltimus bei kitus teisės pažeidimus.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad specializuotų alkoholinių gėrimų parduotuvių ir alkoholinių gėrimų skyriuose leidžiamų alkoholinių gėrimų, kurių koncentracija neviršija 7,5 proc. alk. tūrio (kaimo gyvenamosiose vietovėse esančių stacionariųjų parduotuvių nespecializuotuose skyriuose - iki 15 proc.), absoliutaus draudimo prekiauti alkoholiniais gėrimais paviljonuose įtvirtinimas Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatyme būtų proporcinga ir pagrįsta priemonė alkoholinių gėrimų prieinamumui mažinti.

Be to, 2016 m. Departamento atlikto tyrimo duomenimis, net 61 procentai apklaustųjų (1021 apklaustas respondentas) pritarė siūlymui leisti prekiauti alkoholiniais gėrimais tik specializuotose parduotuvėse ar specializuotuose skyriuose.

Pažymėtina, kad nuo 2012 m. sausio 1 d. uždraudus prekiauti alkoholiniais gėrimais kioskuose, daugelis jų „tapo“ paviļjonais, nors iš esmės vykdoma veikla nepasikeitė. Atkreiptinas dėmesys, kad dažnai paviljonuose prekyba prasideda anksčiau nei 8 val. ryto (alkoholiniais gėrimais parduotuvėse galima prekiauti nuo 8 val. ryto iki 22 val. vakaro) ir tokiu būdu alkoholiniai gėrimai tampa labiau prieinama preke vartotojams, pažeidžiant įstatymus.

Griežtinant reikalavimus parduotuvėms ir jų skyriams taip pat sumažėtų alkoholinių gėrimų prieinamumas, kadangi mažmeninę prekybą alkoholiniais gėrimais vykdančioms ūkio subjektams, būtų įtvirtintos aiškos taisyklės, kurių laikantis tikėtina mažėtų ne tik absoliutus alkoholinių gėrimų prieinamumas, bet ir nepilnamečiams parduodamų alkoholinių gėrimų tikimybė.

Aptariamo Europos Komisijos uzsakymu atlikto dr. Peterio Andersono ir Beno Baumbergio alkoholio kontrolės priemonių efektyvumo vertinimo „Alkoholis Europoje visuomenės sveikatos požiūriu“ (2006 m.) tyrimo metu taip pat buvo nustatyta, kad prailginus prekybos alkoholiu valandas, padidėja smurtinių nusikaltimų skaičius. PSO numatė prekybos alkoholiniais gėrimais trukmės sumažinimą 24 valandomis per savaitę. Pritaikius šį modelį Europos Sąjungai, gaunama, kad būtų išvengta 123 000 negalios metų ir ankstyvų mirčių per metus. Panašios išvados buvo konstatuotos ir 2007 m. Donaldo Brandto ir kitų mokslininkų studijoje, apibendrinančioje 30 šalių alkoholio kontrolės politiką.

Departamento nuomone, alkoholinių gėrimų prekybos laiko griežtinimas yra viena efektyviausių alkoholinių gėrimų prieinamumo mažinimo priemonių tiek mažmeninės prekybos vietose, tiek viešojo maitinimo vietose. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Departamentas pritaria siūlymui, jog alkoholiniai gėrimai viešojo maitinimo vietoje po 20 val. būtų parduodami tik pilstomi ir tik vartoti vietoje, kadangi praktika rodo, jog šiai dienai ūkio subjektai parduoda alkoholinius gėrimus atidarytoje pakuotėje (netgi palikdami klientams kamšteliu tarai uždaryti), kurie iš esmės yra skirti išsinešimui. Tokiu būdu dažnai viešojo maitinimo vietose vykdoma veikla atitinka parduotuvių veiklą, nes vartotojams išlieka galimybė pirkti alkoholinius gėrimus pakuotėse ir juos išsinešti. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta darytina išvada, kad alkoholinių gėrimų prieinamumui mažinti būtų veiksminga kuo efektyvesnėmis priemonėmis užtikrinti, kad alkoholiniai gėrimai draudžiamu metu nebūtų išsinešami iš viešojo maitinimo vietų pakuotėse, o būtų tik pilstomi vartojimui vietoje.

Del Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 4 straipsnio 5 dalies, kuria papildoma Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 3 dalis 15 punktu. Pažymėtina, kad šia nuostata siekiama mažinti alkoholinių gėrimų prieinamumą ir pardavimus, atitinkamai tokiu būdu mažinti alkoholinių gėrimų vartojimą bei jo daromą žalą, kada vartotojai net neišeidami iš namų ir be papildomų apribojimų gali įsigyti alkoholinių gėrimų tiesiai į namus. Be to, 2016 m. Departamento atlikto tyrimo duomenimis, dažniau elektroninės prekybos paslaugomis naudojasi jaunesnio amžiaus vartotojai, todėl toks skubus alkoholinių gėrimų pristatymas į namus vertintinas kaip jaunų žmonių skatinimas netrukdomai įsigyti alkoholinių gėrimų ir didinti jų prieinamumą.

Del Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 4 straipsnio 6 ir 7 dalių, 5 straipsnio, 6 straipsnio 2 dalies, kuriais keičiamas Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 4 dalies 3 punktas, 22 straipsnis, 28 straipsnio 2 dalis ir įstatymas papildomas 18 straipsnio 10 dalimi. Pažymėtina, kad šia nuostata siekiama mažinti alkoholinių gėrimų prieinamumą, pardavimus jauno

amžiaus žmonėms ir tokiu būdu mažinti alkoholinių gėrimų vartojimą bei jo daromą žalą jaunimo tarpe. Be to, siekiama, kad jauni asmenys, kurie dar negali įsigyti aptariamų akcizinių prekių apskritai neturėtų galimybės patekti į alkoholinių gėrimų parduotuves (specializuotas alkoholinių gėrimų parduotuves). Atitinkamai didinamas ir amžius asmenų, kurie turi teisę turėti ir vartoti alkoholinius gėrimus ir dalyvauti alkoholinių gėrimų pardavimų skatinimo veikloje.

PSO Europos alkoholio chartija nustato, kad „visi vaikai ir paaugliai turi teisę augti aplinkoje, apsaugotoje nuo neigiamų alkoholio vartojimo pasekmių ir, kiek įmanoma, nuo alkoholinių gėrimų vartojimo skatinimo“.

2011 m. atlikto ESPAD tyrimo duomenimis, net 95 proc. 15-16 metų Lietuvos mokinių jau yra vartoję alkoholinius gėrimus. Be to, sparčiai auga 15-mečių reguliariai (nors kartą per savaitę) vartojančių alkoholinius gėrimus skaičius. Vadovaujantis Tarptautinio mokyklinio amžiaus vaikų gyvenimo ir sveikatos tyrimo (HBSC) duomenimis, Lietuvoje nuo 1994 m. iki 2010 m. reguliariai vartojančių alkoholinius gėrimus 15-mečių berniukų padaugėjo dvigubai (nuo 13.6 proc. iki 25.2 proc.), o mergaičių – daugiau nei tris kartus (nuo 5.5 proc. iki 16.9 proc.). Nesaikingo alkoholinių gėrimų vartojimo rodikliai Lietuvoje taip pat išlieka gana dideli. ESPAD duomenimis, 63 proc. Lietuvos mokinių nors kartą gyvenime buvo girti (ESPAD tyrime dalyvavusių šalių vidurkis – 47 proc.). 80 proc. 15-16 m. Lietuvos mokinių mano, kad jiems būtų labai lengva ar gana lengva įsigyti alkoholinių gėrimų, o 43 proc. nurodo nors kartą per paskutines 30 dienų pirkę alkoholinius gėrimus savo reikmėms parduotuvėje (ESPAD, 2011). Kitų tyrimų rezultatai labai panašūs. Tokia pati dalis (80 proc.) 14 - 17 metų amžiaus jaunuolių, 2012 m. dalyvavusių Alkoholio prieinamumo nepilnamečiams tyrime, tvirtino, kad jiems būtų visiškai nesunku arba greičiau nesunku įsigyti alkoholinių gėrimų vietinėje parduotuvėje. Pusė (49 proc.) šiame tyrime dalyvavusių jaunuolių alkoholinius gėrimus nusiperka patys.

Alkoholinių gėrimų vartojimas jauname amžiuje neigiamai veikia fiziologinę ir psichologinę raidą, smegenų vystymąsi ir veiklą, didina sveikatos sutrikimų, kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, priklausomybės ligų išsivystymo, nesaugaus elgesio ir nelaimingų atsitikimų tikimybę. Alkoholio vartojimas sukelia didesnę dalį jaunuolių nei vyresnio amžiaus asmenų mirčių. Daugiau nei 1 iš 4 15-24 m. amžiaus vaikų mirčių priežastis yra alkoholio vartojimas (palyginimui, 1 iš 12 55-64 m. amžiaus vyrų mirčių sukelia alkoholio vartojimas) (Jones et al, 2009). Be to, kuo vyresniame amžiuje pradeda vartoti alkoholį, tuo mažesnė tikimybė, kad jie alkoholį vartos gausiai ar taps nuo jo priklausomi (Anderson, 2012a).

Alkoholinių gėrimų vartojimo jauname amžiuje ir alkoholinių gėrimų prieinamumo nepilnamečiams asmenims problemą reikia spręsti ne tik įvairiomis prevencijos, bet ir kontrolės priemonėmis.

Vadovaujantis ESPAD tyrimo duomenimis, kuo vyresnis alkoholio įsigijimo amžius yra numatytas įstatymuose, tuo vėliau jaunuoliai pradeda vartoti alkoholinius gėrimus (Anderson et al, 2012c). Tyrimų apžvalgos rodo, kad minimalaus leistino amžiaus pakeitimai gali reikšmingai ir ilgam (net sulaukus leistino amžiaus) paveikti jaunimo alkoholio vartojimą ir jo keliamą žalą (Wagenaar & Toomey, 2002). Be to, pastebimi ne tik leistino amžiaus dar nesulaukusių jaunuolių, bet ir vyresnio amžiaus jaunuolių alkoholio vartojimo pokyčiai (Møller, 2002).

Kaip ir minėta, Sveikatos programos 75.5 papunktyje taip pat nurodyta, kad 2014-2025 metais Lietuvoje numatyta didinti amžiaus cenzą pirkti ir vartoti alkoholinius gėrimus iki 20 metų amžiaus.

Departamentas atkreipia dėmesį, kad atitinkamai nuosekliai ir visos kitos Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo nuostatos, kuriose numatytas 18 metų amžiaus cenzas, turi būti suderintos ir keistinos į 20 metų amžiaus cenzą.

Dėl Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 4 straipsnio 8 dalies, kuria papildomas Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnis 10 dalimi. Pažymėtina, kad šia nuostata siekiama mažinti alkoholinių gėrimų prieinamumą ir pardavimus bei tokiu būdu mažinti alkoholinių gėrimų vartojimą bei jo daromą žalą.

Pažymėtina, kad minėta nuostata leistų savivaldybių taryboms nustatyti vietas ir (ar) teritorijas, kuriose draudžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais ir tokiu būdu būtų įgyvendinamos ne tik PSO ir Sveikatos programos priemonės, bet ir vienas iš Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 3 straipsnyje numatytų valstybės alkoholio kontrolės politiko principų - remti laisvos nuo alkoholio gyvenamosios aplinkos planavimą ir skatinti socialinės aplinkos be alkoholio kūrimą.

Del Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 6 straipsnio 1 dalies, kuria keičiama Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalis. Pažymėtina, kad šia nuostata siekiama riboti veiksmus, kuriais skatinamas alkoholinių gėrimų vartojimas.

Departamentas palaiko poziciją, kad alkoholinių gėrimų dovanojimas arba dalinimas nemokamai skatina alkoholinių gėrimų vartojimą ir yra patrauklus, nes akcizinės prekės, kurioms yra taikomi papildomi mokesčiai ir taip skatinamas mažesnis tokių produktų vartojimas bei kurių vartojimas yra žalingas ir pavojingas žmogaus sveikatai ir netgi gyvybei, gaunamos veltui.

Atkreiptinas dėmesys, kad rinkoje susiklostė situacija, kada ūkio subjektai, neturintys licencijų prekybai alkoholiu, gali rengti įvairias akcijas, renginius ir dalinti tokius alkoholinius gėrimus nemokamai, tačiau įmonė, turinti licenciją prekybai alkoholiu to daryti negali, nors iš esmės nemokamo alkoholinio gėrimo gavėjui nėra skirtumo ar jam nemokamai alkoholinius gėrimus teiks licencijuotas ar nelicencijuotas ūkio subjektas, nes pasekmė ta pati – nemokamo alkoholio teikimas vartotojui ir skatinimas vartoti šiuos produktus. Pažymėtina, kad praktikoje pastebimos tendencijos, kada licencijuotų ūkio subjektų teikiamus alkoholinius gėrimus dalina samdyti nelicencijuoti subjektai, pvz., reklamos agentūros, ir tokiu būdu yra išvengiama atsakomybės už nemokamą alkoholinių gėrimų dalinimą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manytina tikslinga visiems ūkio subjektams nustatyti vienodas alkoholinių gėrimų dalinimo nemokamai taisykles, nepriklausomai nuo to, ar tas ūkio subjektas yra susijęs su alkoholio verslu.

Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 6 straipsnio 1 dalies 6 punktas, kuriuo įtvirtinamas Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 6 punktas, numatytų, kad Lietuvos Respublikoje būtų draudžiama sudaryti galimybę pirkėjui iš karto ir (ar) per tam tikrą terminą arba įvykdžius tam tikras sąlygas po vartojimo pirkimo - pardavimo sutarties sudarymo laimėti prizą, gauti dovanų ar priedą prie alkoholinių gėrimų.

Departamentas pritaria minėtam siūlymui, kadangi rinkoje pastebima tendencija, kad tam tikras prizas, dovana, priedas prie alkoholinių gėrimų paprastai siūlomas ar būna supakuotas tais atvejais, kada perkamas didesnis kiekis alkoholinių gėrimų, t. y. perkamas didesnis kiekis alkoholinių gėrimų sudaro sąlygas gauti prizą, dovaną priedą. Be to, tokie pasiūlymai paprastai yra orientuoti į žemesnę produkto kainą. Vartotojas, kuris planavo įsigyti ir (ar) vartoti mažesnę alkoholinių gėrimų, yra skatinamas įsigyti ir (ar) vartoti didesnę alkoholinių gėrimų už patrauklesnę kainą ir tokiu būdu gauna prizą, dovaną, priedą.

Be to, atsižvelgus į Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos Nutarimo projekto 1.3. papunktyje siūlymą įrašyti žodžius „išskyrus atvejus, kai priedai yra supakuoti į vieną nedalomą pakuotę kartu su alkoholiniu gėrimu“, Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 6 punkte, minėtame įstatyme atsirastų prieštaravimų.

Aktualioje Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 2 straipsnio 2 dalies redakcijoje numatyta, kad alkoholinių gėrimų parduotuvė – parduotuvė, kurios prekių asortimentą sudaro tik alkoholiniai gėrimai arba alkoholiniai gėrimai ir gretutinės prekės (sultys ir kiti nealkoholiniai gėrimai, butelių atkimšimo ir užkimšimo įrankiai, butelių pakuotės, taurės, stiklinės, tabako gaminiai, degtukai ir žiebtuvėliai). To paties įstatymo 2 straipsnio 3 dalis numato, kad alkoholinių gėrimų skyrius – parduotuvės skyrius, kurio prekių asortimentą sudaro tik alkoholiniai gėrimai arba alkoholiniai gėrimai ir gretutinės prekės (sultys ir kiti nealkoholiniai gėrimai, butelių atkimšimo ir užkimšimo įrankiai, butelių pakuotės, taurės, stiklinės, tabako gaminiai, degtukai ir žiebtuvėliai).

Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 1 straipsnio, kuriuo keičiamas Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 2 straipsnio 2 ir 3 dalys, nurodyta, kad alkoholinių gėrimų parduotuvė – pagal šio įstatymo reikalavimus įrengta parduotuvė, kurios prekių asortimentą sudaro tik alkoholiniai gėrimai arba alkoholiniai gėrimai ir gretutinės prekės (sultys ir kiti nealkoholiniai gėrimai, butelių atkimšimo ir užkimšimo įrankiai, butelių pakuotės, taurės, stiklinės, tabako gaminiai, degtukai ir žiebtuvėliai), alkoholinių gėrimų skyrius – pagal šio įstatymo reikalavimus įrengtas parduotuvės skyrius, kurio prekių asortimentą sudaro tik alkoholiniai gėrimai, kurių turinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 procentų, arba alkoholiniai gėrimai, kurių turinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 procentų, ir gretutinės prekės (sultys ir kiti nealkoholiniai gėrimai, butelių atkimšimo ir užkimšimo įrankiai, butelių pakuotės, taurės, stiklinės, tabako gaminiai, degtukai ir žiebtuvėliai).

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 6 punkte įrašius žodžius „išskyrus atvejus, kai priedai yra supakuoti į vieną nedalomą pakuotę kartu su alkoholiniu gėrimu“ minėtame įstatyme atsirastų prieštaravimų ir ūkio subjektai kartu su alkoholiniais gėrimais pakuotų ne tik gretutines prekes, bet ir kitas prekes, kurių pagal minėtą įstatymą negali būti nei alkoholinių gėrimų parduotuvėje, nei alkoholinių gėrimų skyriuje apskritai ir už priešingus veiksmus ūkio subjektams numatyta atsakomybė.

Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 6 straipsnio 1 dalies 7 punktas, kuriuo įtvirtinamas Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 7 punktas, numatytų, kad Lietuvos Respublikoje būtų draudžiama skelbti apie alkoholinių gėrimų kainų sumažinimą.

Departamento nuomone, informacijos apie sumažintas kainas pateikimo vieta negali būti diferencijuojama teisės aktu, kadangi šio reikalavimo tikslas ir yra nesudaryti vartotojui įspūdžio, apie sumažintas alkoholinių gėrimų kainas, kurios skatina šios informacijos vartotojus įsigyti ir vartoti tam tikrus sumažintos kainos produktus, netgi įsigyti ir (ar) vartoti didesnį jų kiekį. Rinkodaros teorijoje gerai žinoma, kad kainos kriterijus yra vienas iš lemiamų faktorių vartotojams įsigyjant prekę. Paprastai paklausa ir kaina yra atvirkščiai proporcingos, t.y. kuo mažesnė kaina, tuo didesnė paklausa ir atvirkščiai. Tokiu būdu net ir prekybos vietoje potencialus vartotojas yra skatinamas įsigyti ir vartoti alkoholio produktus, netgi jų nusipirkti daugiau, atsižvelgiant į kainų sumažinimą.

Akcentuotina, kad Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 6 straipsnio 1 dalies, kuri keičia Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalį, visuose punktuose

nurodytos priemonės (dėl kainų sumažinimo skelbimo, dėl dovanų ar prizų gavimo, organizuojamų žaidimų, akcijų ir pan.) būtų taikytinos absoliučiai visiems net ir licencijų alkoholio prekybai neturintiems ūkio subjektams, priešingu atveju, susidarytų situacija, kai pvz., visuomenės informavimo priemonės, kurios neturi licencijos prekybai alkoholiu, skelbia apie alkoholinių gėrimų kainų sumažinimą, tačiau joms nėra numatyta atsakomybė.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manytina tikslinga visiems ūkio subjektams, naudojantiems alkoholinių gėrimų pardavimo ir vartojimo skatinimo priemones, nepriklausomai nuo to, ar tas ūkio subjektas yra susijęs su alkoholio verslu, nustatyti vienodas sąlygas. Kitu atveju Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 6 straipsnio 1 dalies tik daliniai pakeitimai yra betiksliai ir neduotų siekiamo rezultato.

Dėl Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 7 straipsnio 1 ir 2 dalių, kuriomis keičiami Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 29 straipsnio 2 dalis ir 4 dalis. Pažymėtina, kad šia nuostata siekiama riboti alkoholinių gėrimų reklamą.

2011 m. PSO ekspertų susitikime Maskvoje buvo įvardintos efektyviausios, labiausiai mokslu pagrįstos ir ekonomiškai efektyvios alkoholio kontrolės priemonės, viena jų – visapusiškas alkoholinių gėrimų reklamos draudimas. PSO surinkti duomenys apie alkoholio suvartojimą įvairiose pasaulio šalyse¹ aiškiai įrodo, kad tose šalyse, kur įstatymais griežtai ribojama ar draudžiama alkoholio reklama, jo suvartojama mažiau, nei ten, kur tokie apribojimai minimalūs. Europoje griežčiausi alkoholio reklamos draudimai galioja Prancūzijoje, Norvegijoje ir Švedijoje.

Esminis kiekvienos reklamos tikslas yra iššaukti psichologinę vartotojo reakciją (nustebinti, įtikinti, sustabdyti ir kt.). Reklamose alkoholis dažnai siejamas su malonių laisvalaikio leidimu, socialiniu pripažinimu, fiziniu patrauklumu, seksualumu, humoru, jaunimo tarpe populiaria muzika, garsiais žmonėmis ir mėgstamais veikėjais, siekiant kuo greičiau supažindinti jaunimą su suaugusiųjų gyvenimu². Alkoholis reklamose vaizduojamas kaip normali ir trokštama gyvenimo dalis. Tokia komercinė informacija nėra vien tik objektyvi informacija apie alkoholį - ja siekiama suformuoti palankią nuomonę apie alkoholio vartojimą. Moksliniai tyrimai patvirtina, kad kuo dažniau jauni žmonės susiduria su alkoholio reklama ir kuo priimtinesnė ir patrauklesnė ji jiems atrodo, tuo didesnė tikimybė, kad jie vartos alkoholį tiek dabar, tiek ir ateityje³. M. J. Chen ir J. W. Grube (2002) tyrimo rezultatai rodo, kad jaunimas, kuris palankiau žiūri į alkoholio reklamą, mano, kad alkoholio vartojimas visuomenėje yra labiau priimtinas ir kad vartojimas yra labiau paplitęs tarp bendraamžių ir suaugusiųjų, nei tie jauni žmonės, kurių požiūris į alkoholio reklamą ne toks palankus. Be to, kuo palankesnis jaunimo požiūris į alkoholio reklamą, tuo daugiau alkoholio jie vartoja sulaukę pilnametystės⁴. V. Maknavičiūtės-Grinkevičienės (2008) atliktas tyrimas atskleidė, kad 84 proc. apklausoje dalyvavusių Lietuvos moksleivių nelabai patinka alkoholinių gėrimų reklamos, nes jos skatina vaikus pirkti ir vartoti alkoholinius gėrimus⁵.

¹ A summary of Alcohol policy and the public good. WHO, Eurocare, Oxford, 1995.

² Fortin R. B., Rempel B. The Effectiveness of Regulating Alcohol Advertising: Policies and Public Health. Association to Reduce Alcohol Promotion in Ontario, 2005.

³ Hastings G., Anderson S., Cooke E., Gordon R. Alcohol Marketing and Young People's Drinking: A Review of the Research. Journal of Public Health Policy, 2005, 26, 296-311.

⁴ Chen M. J., Grube J. W. TV beer and soft drink advertising: what young people like and what effects? Alcoholol. Clinical and Experimental Research, 2002, 26, p. 900-906. cit. pg. Anderson P., Bruijn A., Angus K., Gordon R., Hastings G. Impact of Alcohol Advertising and Media Exposure on Adolescent Alcohol Use: A Systematic Review of Longitudinal Studies. Alcohol & Alcoholism, 2009, p. 1-15.

⁵ V. Maknavičiūtė-Grinkevičienė. Alkoholinių gėrimų reklamos situacija Lietuvoje. Kaunas, 2008.

http://vddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:E.02-2008-ID_20080620_113922-13237-13S.005.0.02.1.11D

PSO tarptautiniai tyrėjai tvirtina, kad alkoholio reklama formuoja jaunų žmonių supratimą apie alkoholį ir alkoholio vartojimo normas bei skatina pradėti vartoti alkoholį nesulaukus pilnametystės⁶. Daugybė mokslinių tyrimų patvirtina, kad alkoholio reklamos formuojamas palankus požiūris į alkoholio vartojimą sustiprina jaunimo teigiamus alkoholio vartojimo pasekmių lūkesčius, kurie sustiprina ketinimą ateityje vartoti alkoholį, skatina pradėti vartoti alkoholį, vartoti daugiau ir didesniais kiekiais^{7,8,9,10,11}.

Alkoholio reklamos srityje atlikta labai daug tyrimų, kurie įrodo šios reklamos įtaką vaikų ir jaunimo alkoholio vartojimui ir vartojimo keliamų problemų rizikai^{12,13,14,15,16,17,18,19}. Šių mokslininkų atliktų tyrimų rezultatų išvados įspėja, kad alkoholio reklama formuoja vaikų palankų požiūrį į alkoholio vartojimą ir sustiprina ketinimą vartoti alkoholį suaugus, alkoholio reklama skatina jaunimą vartoti alkoholį dažniau ir didesniais kiekiais, alkoholio reklama reikšmingai padidina paauglių alkoholio vartojimo ir jo keliamų problemų riziką.

Kuo dažniau jaunimas susiduria su alkoholinių gėrimų reklama ir kuo daugiau lėšų į jas investuojama, tuo daugiau alkoholio jaunimas vartoja. J. W. Grube ir L. Wallack (1994) tyrimas atskleidė, kad kuo daugiau alaus reklamų vaikai gali atpažinti, tuo geresnė jų nuomonė apie alkoholinių gėrimų vartojimą ir stipresnis jų ketinimas vartoti alkoholį²⁰. Kiti tyrimai patvirtina sąsajas tarp įsimintinos alkoholio reklamos ir alkoholio vartojimo sulaukus pilnametystės. Tie, kurie būdami 13-os metų atsiminė daugiau alkoholio reklamų, sulaukę 18 metų alų gėrė didesniais kiekiais nei jų bendraamžiai²¹. O L. B. Snyder ir kolegų (2006) tyrimo rezultatai rodo, kad dėl

⁶ Babor T., Caetano R., Casswell S., Edwards G., Giesbrecht N., Graham K., Grube J., Gruenewald P., Hill L., Holder H., Homel R., Osterberg E., Rehm J., Room R., Rossow, I. Alcohol: No Ordinary Commodity - Research and Public Policy. Oxford, UK: World Health Organization, 2003, cit. pg. Fortin R. B., Rempel B. The Effectiveness of Regulating Alcohol Advertising: Policies and Public Health. Association to Reduce Alcohol Promotion in Ontario, 2005.

⁷ Collins R., Ellickson, P., McCaffrey D., Hambarsoomians K. Saturated in beer: Awareness of beer advertising in late childhood and adolescence. *Journal of Adolescent Health*, 2005, 37, p. 29-36.

⁸ Fleming K., Thorson E., Atkin C. Alcohol Advertising Exposure and Perceptions: Links with Alcohol Expectancies and Intentions to Drink or Drinking in Underaged Youth and Young Adults. *Journal of Health Communication*, 2004, 9, p. 3-29.

⁹ Krank M. D., Wall A. M., Lai D., Wekerle C., Johnson T. Implicit and explicit cognitions predict alcohol use, abuse and intentions in young adolescents. *Research Society on Alcoholism*, 2005.

¹⁰ Wyllie A., Zhang J., Casswell, S. Responses to televised alcohol advertisements associated with drinking behaviour of 10-17 year olds. *Addiction*, 1998, 93(3), p. 361-371.

¹¹ Grube J. W. Television alcohol portrayals, alcohol advertising and alcohol expectancies among children and adolescents // *The Effects of the Mass Media on the Use and Abuse of Alcohol*, 1995, p. 105-121.

¹² Grenard J. L., Dent C. W., Stacy A. W. Exposure to Alcohol Advertisements and Teenage Alcohol-Related Problems. *Pediatrics*, January 28, 2013.

¹³ Gordon R., MacKintosh A. M., Moodie C. The impact of alcohol marketing on youth drinking behaviour: a two-stage cohort study. *Alcohol and Alcoholism*, 2011, 45(5), p. 470-480.

¹⁴ Gordon R., Hastings G., Moodie C. Alcohol marketing and young people's drinking: what the evidence base suggests for policy. *Journal of Public Affairs*, 2010, 10(1-2), p. 88-101.

¹⁵ Stacy A., Zogg J., Unger J., Dent C. Exposure to Televised Alcohol Ads and Subsequent Adolescent Alcohol Use. *American Journal of Health Behaviour*, 2004, 28(6), p. 498-509.

¹⁶ Unger J., Schuster D., Zogg J., Dent C., Stacy A. Alcohol Advertising Exposure and Adolescent Alcohol Use: A comparison of exposure measures. *Addiction Research and Theory*, 2003, 11(3), p. 177-193.

¹⁷ Collins R., Schell T., Ellickson P., McCaffrey D. Predictors of beer advertising awareness among eighth graders. *Addiction*, 2003, 98, p. 1297-1306.

¹⁸ McKenzie D. Under the Influence? The Impact of Alcohol Advertising on Youth. *Association to Reduce Alcohol Promotion in Ontario*, 2000.

¹⁹ Saffer H. Alcohol advertising and motor vehicle fatalities. *The Review of Economics and Statistics*, 1997, 79(3), p. 431-442.

²⁰ Grube J. W., Wallack L. Television beer advertising and drinking knowledge, beliefs, and intentions among school children. *American Journal of Public Health*, 1994, 84, p. 254-259.

²¹ Connolly G. M., Cassawell S., Zhang J. F., Silva P. A. Alcohol in the mass media and drinking by adolescents: a longitudinal study. *Addiction*, 1994, 89(10), p. 1255-1263.

kiekvienos papildomai pamatytos (vidurkį viršijančios) alkoholio reklamos nepilnamečiai alkoholį vartoja 1 procentu daugiau kartų per mėnesį²².

Dėl alkoholio vartojimo kyla nemažai problemų, kurios kelia grėsmę visuomenės sveikatai ir saugumui. Alkoholio vartojimas yra siejamas su autoįvykiais, nuskendimais, nudegimais, užpuolimais, išžaginimais, savižudybėmis ir nužudymais. Vartojant alkoholį gali išsivystyti priklausomybė, kitos lėtinės ligos, padidėja tikimybė apsinuodyti alkoholiu ir užsikrėsti lytiniu keliu plintančiomis ligomis^{23,24,25}. Tyrimai rodo, kad alkoholio reklama ne tik skatina vartoti daugiau alkoholio, bet ir padidina alkoholio vartojimo keliamų problemų riziką^{10,15,16,17}.

Palankaus alkoholio pramonės kuriamo įvaizdžio nepalaiko jokie mokslo tyrimai. Pasaulyje nėra pagrįstų, nuo pramonės nepriklausomų, sveikatos ekspertinių organizacijų, tokių kaip PSO, pripažįstamų mokslo tyrimų, palaikančių alkoholio pramonės poziciją. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 1998 m. liepos 9 d. nutarime pažymėjo, kad alkoholio gamybai, importui, prekybai ar kitokiam realizavimui reikalingas ypatingas valstybinio reguliavimo režimas, o 2004 m. sausio 26 d. nutarime konstatavo, kad „Alkoholio vartojimas gali turėti neigiamų padarinių fiziniai, psichologinei ir socialinei asmenų, jų grupių ar net visuomenės būklei“.

Phylis Ellicson studijoje apie reklamos įtaką nepilnamečių alkoholio vartojimui pateikiami ilgalaikių stebėjimų duomenys, kurie patvirtina neigiamą alkoholinių gėrimų reklamos daromą įtaką nepilnamečių alkoholio vartojimui.

Departamentas atkreipia dėmesį, kad dabartiniu metu viena aktualiausių ir didžiausių įtaką. Departamento nuomone, daranti reklama (ypač jaunų žmonių pasirinkimams ir gyvenimo būdai) yra pateikiama būtent visuomenės informavimo priemonėse, o labiausiai internetinėse svetainėse. Internetinėse svetainėse, kurios vis labiau ir labiau populiarėja jaunimo tarpe net ir prie sporto, laisvalaikio, meno, pramogų, vairavimo, kriminalų ir nelaimių (dažnai ir tais atvejais, kai su žmogaus sveikata ir netgi gyvybe susijusios nelaimės būna įvykdytos ar padarytos vartojant / pavartojus alkoholinių gėrimų) temų reklamuojami alkoholiniai gėrimai ir tokiu būdu skatinama jų įsigyti ir (ar) vartoti. Akcentuotina, kad tokia informacija yra pasiekama ir pačiai jautriausiai visuomenės daliai – nepilnamečiams, kuriems formuojama nuomonė, kad alkoholinių gėrimų vartojimas yra neatsiejama gyvenimo dalis.

Departamentas palaiko siūlymą dėl griežtesnių alkoholinių gėrimų reklamos draudimų įteisinimo, įskaitant uždraudžiamą reklamą visuomenės informavimo priemonėse ir absoliutų išorinės alkoholinių gėrimų reklamos draudimą. Pažymėtina, kad net ir konkrečių prekės ženklų nuolatinis ir pakartotinis demonstravimas jau atlieka reklaminę tam tikro produkto funkciją ir skatina įsigyti ir (ar) vartoti atitinkamą prekę ar naudotis tam tikra paslauga, todėl būtų tikslinga apskritai taikyti maksimalius apribojimus net ir alkoholinių gėrimų pavadinimų ir prekės ženklų demonstravimui išorinėje reklamoje.

Be to, 2016 m. Departamento atlikto tyrimo duomenimis, net 69,7 procentai apklaustųjų (1021 apklaustų respondentų) pritaria visų alkoholinių gėrimų bet kokios reklamos uždraudimui.

²² Snyder L. B., Milici F. F., Slater M., Sun H., Strizhakova Y. Effects of Alcohol Advertising Exposure on Drinking Among Youth. Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine. 2006. 160. p. 18-24.

²³ Nelson J. Beer Advertising and Marketing Update: Structure, Conduct, and Social Costs. Review of Industrial Organization. 2005. 26. p. 269 – 306.

²⁴ American Medical Association (AMA). Research and Facts about Youth and Alcohol. United States: AMA. 2003. www.ama-assn.org/ama/pub/category/3566.html

²⁵ Pirisi A. Promoting drinking without thinking: How alcohol advertising lures youth. The Journal of Addiction and Mental Health. 2000. 3(6). 11.

Dėl Įstatymo projekto Nr. XIIP-4097.

Dėl Įstatymo projekto Nr. XIIP-4097, kuriame keičiami Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 23, 24, 25 ir 26 straipsniai ir siūloma didinti akcizų tarifus visiems alkoholiniams gėrimams.

Departamento nuomone, minėtas siūlymas atitinka valstybės alkoholio kontrolės politikos principus, kuriais siekiama mokesčiais mažinti alkoholinių gėrimų prieinamumą, taip pat Sveikatos programos nuostatas, kurių tikslas mažinti alkoholio vartojimą, alkoholinių gėrimų pasiūlą ir paklausą didinant akcizus alkoholiniams gėrimams, bei PSO rekomenduojamas alkoholinių gėrimų vartojimo ir jo žalos mažinimo priemones – alkoholinių gėrimų kainų didinimą.

Dėl Įstatymo projekto Nr. XIIP-4098.

Dėl Įstatymo projekto Nr. XIIP-4098, kuriame siūloma keisti Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 38^l straipsnį skiriant Visuomenės sveikatos stiprinimo fondui finansuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytą procentą akcizo pajamų, gautų už parduotą apdorotą tabaką.

Departamento nuomone, minėtas siūlymas atitinka valstybės alkoholio kontrolės politikos principus, kuriais siekiama valstybinio reglamentavimo priemonėmis užtikrinti valstybės alkoholio kontrolės, gyventojų sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo, nepilnamečių švietimo programų finansavimą; remti sveikatos ir blaivybės organizacijų veiklos programas ir tuo didinti alkoholinių gėrimų nevartojančių gyventojų skaičių.

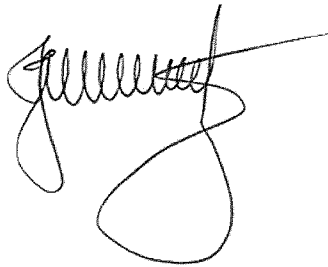
Be to, Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 3 straipsnyje numatyta, kad dalis valstybės biudžeto lėšų, gautų iš tabako gaminių ir susijusių gaminių gamybos, importo ir prekybos, būtų skiriama sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo programoms rengti ir įgyvendinti.

Dėl Įstatymo projekto Nr. XIIP-4099.

Dėl Įstatymo projekto Nr. XIIP-4099, kuriame siūlomi Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 76, 168 ir 485 straipsnių pakeitimai, numatantys atsakomybę fiziniais asmenimis už Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 4 straipsnio 6 dalyje ir 5 straipsnyje siūlomų nuostatų (nuostatos dėl 18 metų amžiaus cenzo keitimo į 20 metų amžiaus cenzą).

Departamentas savo poziciją dėl Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 4 straipsnio 6 dalies ir 5 straipsnio jau yra išdėstęs šiame rašte, todėl atsižvelgdamas į jau išdėstytus argumentus pritaria Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 76, 168 ir 485 straipsnių pakeitimams.

Direktorė

Inga Juozapavičienė

Originalas nebus siunčiamas

J. Miliauskaitė – Merkienė, tel. 8 706 68066, el.p. jurgita.miliauskaite@ntakd.lt

J. Žilinskaitė, tel. 8 706 68097, el. p. jurgita.zilinskaite@ntakd.lt

JURBARKO RAJONO VERSLININKŲ ORGANIZACIJA
Kodas 158746347 Dariaus ir Girėno g. 120A Jurbarkas Tel. 8-699-57425

Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkei
Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komitetui
Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui (asmeniškai)
Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Dėl Lietuvos Respublikos Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16¹, 17, 18, 22, 28, 29, 34
straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 16² straipsniu įstatymo projekto

2016-06-16
Jurbarkas

Rajono verslininkų organizacija nepritaria teikiamam įstatymo projektui ir teikia argumentus dėl jo nepagrįstumo.

Įstatymo projekto preambulėje nurodoma, kad siekiama užtikrinti mokslu pagrįstą alkoholio kontrolę, vadovaujantis Pasaulio sveikatos organizacijos (toliau – PSO) rekomendacijomis ir imantis veiksmingų alkoholio vartojimo mažinimo priemonių, kurių pagrindinės yra prekyba alkoholiu specializuotose parduotuvėse, draudimas prekiauti nuo 20 val. vakaro iki 10 ryto, įsigijimo amžiaus padidinimas iki 20 m. ir leidimas prekiauti ne arčiau nei 200 m. iki ugdymo įstaigų.

PSO yra paskelbusi duomenis, kad Lietuvoje 2010 m. vienas gyventojas suvartojo 15,4 litro absoliutaus alkoholio. Tačiau dar 2014 m. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento (toliau – Departamentas) direktorius Z. Martinkus teigė, kad „PSO paskelbti duomenys nepatvirtinti jokiais šaltiniais, jokiais tyrimais, iš kur tie duomenys paimti. Tuo tarpu mūsų departamentas pernai metų pabaigoje atliko alkoholio suvartojimo tyrimą ir turime Statistikos departamento patvirtintus duomenis, kad vienam gyventojui tenka maždaug apie 13 litrų grynojo alkoholio per metus“.

Departamentas šiuo metu internetinėje svetainėje skelbia Lietuvos statistikos departamento rodiklius, parengtus pagal atnaujintą metodiką, kad vienam Lietuvos gyventojui tenka 12,0 litrų absoliutaus alkoholio, o 2010 m. teko 11,5 litrų, bet ne 15,4 litrų, kaip teigia PSO. Svetainėje nurodoma, kad 2012 m. vienam gyventojui tenkantis absoliutaus alkoholio kiekis padidėjo, tačiau 2013, 2014 ir 2015 jis nuosekliai mažėjo.

Todėl belieka tik stebėtis iš kur PSO gavo neteisingus duomenis apie alkoholio suvartojimą Lietuvoje 2010 m. ir spėlioti, kad čia gali būti prisidėję ir mūsų taip vadinami „visuomenininkai“, save vadinantys kovotojais už blaivybę.

Šių metų birželio 9 d. BNS išplatino Lietuvos verslo konfederacijos pranešimą, kuriame nurodoma, kad skaičiuojant alkoholio vartojimą Europos šalyse tiriamas arba vartojimas, arba pasiūla ir tai iškreipia faktinius vartojimo duomenis. Pranešime nurodoma, kad Didžioji Britanija, Belgija, Ispanija ir Italija alkoholio vartojimą apskaičiuoja atlikdamos gyventojų apklausas. 2014 m. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto mokslininkai, jų tarpe ir prof. A. Veryga, atliko „Lietuvos suaugusių žmonių gyvensenos tyrimą“, kuriame dalyvavo 1601 šalies gyventojas. Pranešime nurodoma, kad apklausos duomenimis vienas vyresnis nei 15 metų amžiaus gyventojas per metus suvartoja 5.84 litrų absoliutaus alkoholio. Net ir Estija, kuri Lietuvoje taikoma pavyzdžiu beveik visose veiklos srityse, iš vienam gyventojui, vyresniam kaip 15 metų,

tenkančio 18,6 litro absoliutaus alkoholio atima 7 litrus alkoholio, tenkančio į šalį atvykstantiems turistams, ir jų suvartoto alkoholio rodiklis nukrenta iki 11,8 litro, t.y. panašūs vartojimo rodikliai fiksuojami ir Lietuvoje.

Mes norime paneigti teiginius, kad Lietuvoje nieko nedaroma dėl alkoholio vartojimo mažinimo. Departamentas internetinėje svetainėje nurodo, kad palyginus 2013-2015 m. didmenininkų mažmeninės prekybos įmonėms parduotų alkoholinių gėrimų skaičius, matyti 9,34 proc. pardavimo sumažėjimas. Higienos instituto duomenimis 2015 m. dėl alkoholio vartojimo mirė 26 žmonėmis mažiau nei 2014 m. Išankstiniais Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis 2015 m. nuo nelaimingų atsitikimų darbe nukentėjo 30 neblaivių ir apsvaigusių asmenų (2014 m. — 41), iš kurių 6 žuvo (2014 m. — 10). Informatikos ir ryšių departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos duomenimis 2015 m. 9,5 proc. sumažėjo nusikalstamų veikų, lyginat su 2014 m., kurias padarė neblaivūs asmenys. 2015 m. neblaivių asmenų sukeltų eismo įvykių sumažėjo 18,1 proc., o neblaivių vairuotojų sukeltų eismo įvykių sumažėjo 28 proc., lyginant su 2014 m.

Departamento internetinėje svetainėje nurodoma, kad 2014 m. gyventojų sveikatos statistinio tyrimo duomenimis 14 proc. gyventojų vartojo alkoholį kas savaitę, kiti gyventojai alkoholį vartojo dvi – tris dienas per mėnesį arba rečiau. Mūsų nuomone šie 14 proc. gyventojų yra didžiausia alkoholio vartotojų rizikos grupė, tačiau vien tik dėl jos taikyti numatomas priemonės nėra pagrindo.

Šiuo metu visoms alkoholiniais gėrimais prekiaujančioms parduotuvėms licencijos yra išduotos teisėtai ir laikantis galiojančių teisės aktų, už nustatytus pažeidimus taikomos griežtos sankcijos. Daugelis mažųjų įmonių savo parduotuves yra įrengę nedidelio prekybinio ploto parduotuvėse, kuris dažniausiai siekia 30-40 kv. m., todėl įstatymo 16² numatomas reikalavimas, kad „alkoholinių gėrimų parduotuvė turi būti visiškai izoliuota nuo gyvenamųjų ar kitų patalpų, nesusijusių su prekių pardavimu ar jų sandėliavimu ir turi turėti atskirą įėjimą“ praktiškai yra neįgyvendinamas, nes maža įmonė neturi atskirų patalpų alkoholinių gėrimų parduotuvei įrengti. Tačiau net ir ten kur bus galimybė įrengti specializuotą alkoholinių gėrimų parduotuvę, tai padaryti praktiškai bus neįmanoma, nes šiuo atveju, maža įmonė turės steigti papildomas darbo vietas, įsigyti papildomą įrangą, prieš tai atlikti patalpų pertvarkymą ir remontą, o tam reikalingos nemažos lėšos. Mažmeninės prekybos suskaidymas mažose įmonės prekybos apimčių nepadidins, neabejotinai didės tik veiklos sąnaudos.

Departamentas internetiniame tinklalapyje nurodo, kad „mažų kaimo vietovių parduotuvių didžiąją apyvartos dalį sudaro prekyba alkoholiniais gėrimais – 2015 m. mažose įmonėse ji siekė 35 proc., o kai kuriose iki 67 proc. Mes norime patikslinti, kad analogiška pardavimų apimtis yra mažose įmonėse, kurios prekiauja miestuose, rajonų centruose ir miesteliuose. Todėl skaidant mažų įmonių parduotuvių prekybos apimtį į prekybą maisto ir kasdieninės paklausos prekėmis bei prekybą alkoholiniais gėrimais, rezultatas bus vienareikšmis, didžioji dalis šių parduotuvių užsidarys, jų darbuotojai papildys bedarbių gretas. Mes galime nurodyti parduotuves Jurbarko rajone, kuriose mažmeninės prekybos apimtys, po euro įvedimo Lietuvoje ir Rusijos taikomo embargo maisto produktų eksportui, sumažėjo iki 100-200 eurų per dieną ir jos balansuoja ant užsidarymo ribos. Specializuotas alkoholinių gėrimų parduotuves nesunkiai galės įrengti tik didžiosios prekybos sistemos, todėl mums jau senokai kyla pagrįstas įtarimas, kad šiais siūlymais yra siekiama galutinai iš prekybos maisto produktais sektoriaus išstumti mažąsias prekybos įmones.

Mes turime oficialius duomenis, kad 1990 m. Jurbarko rajono miesteliuose ir kaimuose 43 parduotuvės prekiaavo alkoholiniais gėrimais. Sulaukus 2015 m. jau nebėra jokios parduotuvės

Vensloviškių, Taubūčių, Mosteikių, Rutkiškių, Butkaičių, Vertimų, Vilniškių, Liudvinavo, Vajotų, Kartupių, Padubysio, Žvėrupio, Šiaulių, Grauzėnų, Pasnietalio, Gricių, Tamošių kaimuose, uždaryta specializuota alkoholinių gėrimų parduotuvė Seredžiuje. Šis parduotuvių nykimo procesas turi tendenciją plėtotis toliau, nes eilė kaimo parduotuvių dėl nedidelės apyvartos dirba sutrumpintą darbo laiką. Manome nereikia būti naiviems, kad vietovėse, kur oficialiai neprekiuojama legaliais alkoholiniais gėrimais, nevyksta prekyba namine degtine, įvairiais surogatais, o jų pardavimų apimtys yra mažesnės. Be to pastebima tendencija, kad vietovėse kuriose nėra parduotuvės imama nelegaliai prekiauti oficialiai pagamintais alkoholiniais gėrimais.

Mes jau minėjome, kad daugelyje veiklos sričių mums pavyzdžiu nurodoma Estija, bet neteko girdėti, kad ten būtų siekiama įrengti specializuotas parduotuves. Nesuprantama kodėl siekiama Lietuvoje įteisinti kraštutines priemones, kurias naudoja Skandinavijos šalys, t.y. specializuotas parduotuves. Estijos statistikos duomenys tik įrodo, kad didžiulis alkoholio kiekis yra išvežamas tikėtina į Skandinavijos šalis. Belieka manyti, kad iš esmės sunaikinus alkoholio pardavimą mažose prekybos įmonėse ir labai apribojus jų pardavimą specializuotose parduotuvėse, didysis Lietuvos žemvaldys R.Karbauskis, pasitelkdamas taip vadinamus „visuomenininkus“ tik siekia paskatinti naminės degtinės ir surogatų gamybą, kad apduję kaimo žmonės taptų pigia darbo jėga. Įdomu kieno bendrovėse jie dirbs?

Nesuprantamas ir įstatymo projekte numatomas reikalavimas alkoholiniais gėrimais leisti prekiauti ne arčiau nei 200 metrų nuo ugdymo įstaigų. Kuo didysis žemvaldys ir „visuomenininkai“ grindžia šį atstumą, matomai tik pono „Palubinskio“ duomenimis ir samprotavimais. Jei maža prekybos įmonė oficialiai ir teisėtai gavo licenciją prekiauti mažesniu atstumu nuo ugdymo įstaigos ir nėra jos veikloje fiksuota pažeidimų, tai vienu įstatymo pakeitimo mostu jos veikla turi tapti nelegalia? O kas bus tuo atveju jei šalia alkoholinių gėrimų parduotuvės įsikurs ugdymo įstaiga? Žiniasklaidoje buvo pateikta didžiojo žemvaldžio mintis, kad žiniasklaidai dėl alkoholio reklamos draudimo reikia įsteigti specialų fondą, kuris kompensuotų jų netektas pajamas. Manome, kad ir specializuotų alkoholinių gėrimų parduotuvių bei draudimo prekiauti mažesniu nei 200 m. atstumu nuo ugdymo įstaigų atvejais būtina kompensuoti mažų įmonių parduotuvių ir pačių įmonių uždarymo sąnaudas, įskaitant ir negautas pajamas pagal tikėtinus lūkesčius. Priešingu atveju Lietuva paskės nesibaigiančiuose teismo procesuose.

Mes nemanome, kad prekybos alkoholiniais gėrimais laiko trumpinimas gali padėti iš esmės spręsti alkoholio vartojimo mažinimą. Prekybos alkoholiniais gėrimais laiko ribojimai praeityje buvo įvesti ne kartą, bet jokių esminių pakitimų nedavė. Analogiškai jokių alkoholinių gėrimų vartojimo sumažėjimų nedavė ir draudimas prekiauti alkoholiniais gėrimais rugsėjo 1 d., nes kaip taisyklė išvakarėse padidėja šių gėrimų pardavimai. Vienintelis pasiektas šio ribojimo rezultatas tai, kad užsienio svečiai nesupranta šio ribojimo tikslo ir atitinkamu gestu išreiškia savo nuomonę, mes manome, kad ne prekybininkų atžvilgiu.

Nesuprantamas ir legalaus alkoholio įsigijimo ir vartojimo amžiaus padidėjimas iki 20 metų. Jei žmogus įgyja pilnamečio teises sulaukęs 18 m., jei jis sulaukęs 18 m. turi pareigą ginti savo tėvynę, tai kodėl jis negali įsigyti ir vartoti alkoholinių gėrimų. Nejaug Lietuvos mokslininkai ilgą laiką tvirtinę, kad žmogus sulaukęs 18 m. yra pilnai subrendęs, melavo visuomenei. O gal patys įstatymo pataisos autoriai, neturėdami šio siūlymo argumentuoto pagrindimo, yra reikalingi neatidėliotinos tam tikros srities nepriklausomų medikų pagalbos? Ar sveiko proto žmogus gali įsivaizduoti, kad susituokę 18 m. jaunuoliai savo vestuvių pobūvyje nepakels šampano taurės?

Iš esmės mes norime pasakyti, kad dar 2014-10-08 rašte dėl specializuotų alkoholinių gėrimų skyrių, adresuotame Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ir ūkio ministrams bei Departamento direktoriui, siūlėme įgyvendinti šias priemones:

1. Svarstyti asmenų, nuperkančių alkoholinius gėrimus nepilnamečiams, o neretai kartu su jais ir vartojantiems, atsakomybės sugriežtinimo klausimą, taip pat sugriežtinti nepilnamečių, vartojančių alkoholinius gėrimus, tėvų ar globėjų atsakomybės klausimą.

2. Lietuvos Respublikos alkoholio ir tabako kontrolės įstatymuose įteisinti reikalavimus nepilnamečiams draudžiančius įsigyti ir vartoti alkoholinius gėrimus bei tabako gaminius.

3. Sugriežtinti mažmeninės prekybos įmonių darbuotojų atsakomybės už alkoholinių gėrimų ir tabako gaminių pardavimą nepilnamečiams klausimą.

4. Penkerių metų laikotarpiui sustabdyti naujų licencijų mažmeninei prekybai alkoholiniais gėrimais ir tabako gaminiiais išdavimą.

5. Uždrausti prekiauti alkoholiniais gėrimais renginių, sporto varžybų, švenčių ir pan. metu.

6. Iš esmės spręsti klausimą dėl nelegalaus alkoholio gamybos ir prekybos mastų sumažinimo.

7. Iš esmės spręsti visuomenės, ypač nepilnamečių, švietimo dėl alkoholio, tabako gaminių ir narkotikų daromos žalos klausimą.

Tenka tik konstatuoti, kad šiais mūsų siūlymais iš esmės nieko nenuveikta, nors jie ir toliau lieka aktualūs.

Kaip argumentas dėl alkoholinių gėrimų pardavimo specializuotuose skyriuose būtinybės pateikiami kruvini įvykiai Kražiuose, Saviečiuose, pamirštant pasakyti visą tiesą, kad dėl šių asmenų kontrolės savo pareigų neatliko Policijos departamento probacijos tarnyba, apylinkių inspektoriai ir savivaldybių atsakingi specialistai. Jokios savo kaltės neprisiėmė ir didysis politikas tuometis policijos generalinis komisaras S. Skvernelis, nors kaip tik jam ir jo pavaldiniams, mūsų nuomone, pirmiausia ir krito tiesioginė atsakomybė dėl skaudžių įvykių.

Kad be mūsų išvardintų priemonių yra ir kitų galimybių tramdyti alkoholiu piktnaudžiaujančius asmenis, parodė ir Panevėžio apylinkės teismo sprendimas dėl A. Grybausko. Teismas uždraudė A. Grybauskui lankytis aludėse, kavinėse kuriose prekiaujama alkoholiniais gėrimais, taip pat uždraudė vartoti alkoholį. Vadinas priemonių yra, tik pareigūnai ir atsakingi specialistai jomis praktiškai nesinaudoja.

Mes prašome nepritarti siūlomam įstatymo pakeitimo projektui, nes jis nespės nei vienos alkoholinių gėrimų vartojimo mažinimo problemos.

Pagarbiai,

Rajono verslininkų organizacijos
tarybos pirmininkas

Gintaris Stoškus

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-857 2, 16¹, 18, 22, 28, 29,
34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO
16² STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4096, LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKCIZŲ ĮSTATYMO NR. IX-569 23, 24, 25 IR 26 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIP-4097, LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS SISTEMOS
ĮSTATYMO NR. I-552 38¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIIP-4098, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ
KODEKSO 76, 168 IR 485 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIIP-4099“ PROJEKTO (Nr. TAP-16-902; TAIS Nr. 16-5266(2))**

2016-05-27 Nr.NV-1699

Vilnius

Įvertinę Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16¹, 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei įstatymo papildymo 16² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4096, Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 23, 24, 25 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4097, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 38¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4098, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 76, 168 ir 485 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4099“ projekto (toliau – Projektas) atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Atsižvelgiant į tai, kad dalis Projekto 1 punkto nuostatos dubliuoja Projekto 3 punktą ir tam tikra apimtimi Projekto 2 punktą, siūlytina Projekto 1 punkte palikti paaiškinimą tik apie pritarimą daliai Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16¹, 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei įstatymo papildymo 16² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 (toliau – AKĮ projektas) teisinio reguliavimo priemonių ir sujungti Projekto 1 ir 2 punktų nuostatas (atitinkamai patikslinant ir kitų Projekto nuostatų numeraciją).

2. Kadangi Projekto 1 ir 3 punktuose formuluojama Vyriausybės pozicija nepritari AKĮ projekto 4 straipsnio 7 daliai dėl Projekto 3.1.2-3.1.3 papunkčiuose nurodytų priežasčių, papildomai siūlytina Projekto 1 ir 3 punktuose, 3.1.2-3.1.3 papunkčiuose nurodyti nepritarimą ir su šia nuostata susijusioms AKĮ projekto 8 straipsnyje siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms.

3. Pastebėtina, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. vasario 24 d. nutarimo Nr. 184 „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 18 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2836(2)“ 1 punkte nurodytas tik vienas siūlymas, todėl Projekto 2.1 papunktyje vietoj žodžių „pasiūlymus, pateiktus“ siūlytina įrašyti žodžius „pasiūlymą, pateiktą“.

Dėl analogiškos priežasties šioje nuostatoje vietoj žodžio „nuostatas“ siūlytina įrašyti žodį „nuostatą“.

4. Atsižvelgiant į Projekto 1 punkte įvestą trumpinį, Projekto 2.2 papunkčio pirmajame sakinyje po žodžių „šiuo metu galiojančiame“ siūlytina įrašyti žodžius „Alkoholio kontrolės“.

5. Įvertintinas poreikis Projekto 2 punktą papildyti siūlymu AKĮ projekte patikslinti AKĮ projekto 6 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 4 punkte vartojamą formuluotę „akcijos“ arba atskleisti šios formuluotės turinį, kadangi tam tikrais atvejais akcijomis galėtų būti laikomas ir kainų sumažinimas, nors iš AKĮ projekto 6 straipsniu keičiamo Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 7 punkto darytina

prielaida, kad alkoholinių gėrimų kainų sumažinimų drausti nesiekama, siekiama tik drausti apie juos skelbti. Kitu atveju AKĮ projekto 6 straipsniu keičiamo Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 7 punktas prarastų savo prasmę.

6. Projekto 2.5 papunktį siūlytina papildyti siūlymu dėl AKĮ projekto 7 straipsnio 2 dalimi siūlomam teisiniam reguliavimui skirtų pereinamųjų nuostatų įtvirtinimo poreikio (žr. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. rugsėjo 10 d. nutarimo Nr. 943 „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I -857 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2767(2)“ 1 punkto antrąją pastraipą).

7. Kaip jau buvo pažymėta Teisingumo ministerijos parengtose Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų projektų, kuriais teikiamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvados dėl Lietuvos Respublikos Seime svarstomų teisės aktų projektų, rengimo rekomendacijose, kurioms pritarta Vyriausybės 2015 m. vasario 4 d. pasitarime, formuluojant Vyriausybės poziciją – nepritari projektui, Vyriausybės nutarimų projektuose turėtų būti dėstomi aiškūs ir konkretūs nepritarimo Seime svarstomam teisės akto projektui argumentai, bet ne pastabos bei pasiūlymai dėl atskirų Seime svarstomo teisės akto projekto nuostatų (šiuo atveju dėl AKĮ projekto aiškinamojo rašto) tikslinimo ar tobulinimo, todėl Projekto 3.1.1 papunktyje siūlytina atsisakyti nuostatų, skirtų tik AKĮ projekto aiškinamojo rašto tobulinimui, arba jas reformuluoti į aiškius nepritarimo AKĮ projektui argumentus. Atitinkamai siūlytina patikslinti ir Projekto 3.1.7, 3.2-3.4, 5.1-5.2, 6.1 papunkčius.

8. Pritartina Teisingumo ministerijos 2016 m. gegužės 13 d. rašto Nr. (1.36.)2T-572 10 punkte pateiktam pastebėjimui, kad, siekiant atskleisti nuoseklią Vyriausybės poziciją dėl AKĮ projekto, Projekto 4 punkte neturėtų būti vartojama formuluotė „Jeigu nebūtų atsižvelgta į šio nutarimo 2 punkto nuostatas“ ir Projekto 4 punkte pateikta argumentacija turėtų būti perkelta į Projekto 2 punktą, skirtą AKĮ projekto nuostatų, kurioms pritariama, tobulinimui.

9. Atsižvelgiant į Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento 2016 m. gegužės 9 d. rašte Nr. S-(4.3-3)-1289 pateiktą argumentaciją dėl to, jog „Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 3 straipsnyje numatyta, kad dalis valstybės biudžeto lėšų, gautų iš tabako gaminių ir susijusių gaminių gamybos, importo ir prekybos, būtų skiriama sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo programoms rengti ir įgyvendinti“, siūlytina papildyti Projekto 6 punkte pateiktus nepritarimo Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 381 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4098 (toliau – SSĮ projektas) motyvus, nurodant, kokiomis programomis šiuo metu yra įgyvendinama minėta Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo nuostata. Kitu atveju įvertintinas poreikis pakeisti Projekto 6 punkte pateiktą Vyriausybės poziciją dėl SSĮ projekto.

10. Projekto 7 punkte tikslintina nuoroda į konkrečią Projekto nuostatą (vietoj skaičiaus „2“ įrašytinas skaičius „3“).

Teisės departamento direktoriaus pavaduotojas

Aleksandr Radčenko

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-857 2, 16¹, 18, 22, 28, 29, 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR
PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 16² STRAIPSNIŲ ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4096, LIETUVOS RESPUBLIKOS AKCIZŲ
ĮSTATYMO NR. IX-569 23, 24, 25 IR 26 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4097, LIETUVOS RESPUBLIKOS
SVEIKATOS SISTEMOS ĮSTATYMO NR. I-552 38¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4098, LIETUVOS
RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 76, 168 IR 485 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIP-4099
DERINIMO PAŽYMA**

Eil. Nr.	Institucija	Pastabos, pasiūlymai	Komentarai
1.	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas, 2016-05-09 raštas Nr. S-(4.3-3)-1289	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas (toliau – Departamentas) iš esmės pateikia nuomonę ne dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16 ¹ , 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei įstatymo papildymo 16 ² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4096, Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 23, 24, 25 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4097, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 38 ¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4098, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 76, 168 ir 485 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4099“ (toliau – Nutarimo projektas), o nurodo, kad pritaria Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16 ¹ , 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei įstatymo papildymo 16 ² straipsniu įstatymo projektui Nr. XIIP-4096 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-4096). Savo pritarimą Departamentas argumentuoja įvairiais tyrimais, Pasaulio sveikatos organizacijos (toliau – PSO) rekomendacijomis ir pan.	Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymas (toliau – Alkoholio kontrolės įstatymas) yra vienas iš griežčiausių Europos Sąjungoje. Jame jau yra įgyvendintos iš esmės visos PSO ir mokslininkų rekomenduojamos alkoholio prieinamumo mažinimo priemonės. T. y. įvestas alkoholio produktų gamybos, prekybos licencijavimas, nustatytos griežtos ekonominės sankcijos (baudos ir licencijų galiojimo panaikinimas), yra reguliuojamos alkoholio prekybos vietos, ribojamas alkoholio prekybos laikas, uždrausta alkoholį parduoti, vartoti nepilnamečiams, nustatyti griežti alkoholio pardavimo skatinimo, reklamos draudimai ir ribojimai, draudžiama prekyba nepilnamečiams skirtuose renginiuose, ribojama alkoholio prekyba masiniuose renginiuose, parodose, mugėse, nustatytos priemonės, panaikinančios prielaidas nelegaliai alkoholio prekybai ir kita. Tačiau kaip rodo praktika, nepaisant nustatytų draudimų, neatsakingas alkoholio vartojimas vis dar kelia problemas. Todėl Departamentas ir kitos Alkoholio kontrolės įstatyme nurodytos priežiūros institucijos pirmiausia turėtų užtikrinti efektyvesnę nustatytų reikalavimų laikymosi kontrolę, taip pat turėtų būti keičiamas visuomenės požiūris į alkoholio vartojimą ir įgyvendinamos aktyvios prevencinės priemonės, skatinančios ir propaguojančios blaivų gyvenimo būdą, ugdančios neigiamą požiūrį į alkoholio vartojimą šeimoje bei visuomenėje. Tik minėtų priemonių visuma gali padėti pasiekti tikslą – sumažinti alkoholio vartojimą ir jo daromą žalą.

2.	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas, 2016-05-09 raštas Nr. S-(4.3-3)-1289	<p>Siūlo Nutarimo projekte pritarti Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 nuostatoms, kuriomis siūloma uždrausti parduoti alkoholinius gėrimus jaunesniems nei 20 metų asmenims arba pasiūlyti Seimui patikslinti Įstatymo projektą Nr. XIIP-4096, uždraudžiant asmenims, jaunesniems nei 20 metų amžiaus, parduoti stiprius alkoholinius gėrimus.</p>	<p>Neatsižvelgta. Vadovaujantis Civilinio kodekso 2.5 straipsniu, Lietuvos Respublikoje 18 metų fizinis asmuo laikomas sulaukysiu pilnametystės ir įgijusiu visišką civilinį veiksnumą, t. y. 18 metų asmuo gali savo vardu nevaržomai sudaryti sandorius, priimti palikimą, tuoktis ir įgyti kitas civilines teises ir pareigas. Taip pat šio amžiaus asmuo įgyja ir politinę teisę balsuoti bei kitas politines teises ir pareigas. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos įstatymai 18 metų asmenį pripažįsta pakankamai subrendusiu priimti savarankiškus sprendimus dėl finansinių, šeiminių ir kitų svarbių įsipareigojimų, nėra aišku, kodėl 18 metų asmeniui turėtų būti neleidžiama apsispręsti dėl alkoholinių gėrimų įsigijimo. Be to, galiojančiame Alkoholio kontrolės įstatyme įtvirtinta alkoholinių gėrimų pardavimo amžiaus riba atitinka Europos Sąjungos valstybių narių nustatytą reguliavimą. Pasaulio sveikatos organizacijos 2011 m. duomenimis, daugelyje valstybių narių alkoholinius gėrimus leidžiama įsigyti asmenims, sulaukusiems 16–18 metų. Griežtesnis reguliavimas nustatytas tik Švedijoje ir Suomijoje.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad pritarus Įstatymo projekte Nr. XIIP-4096 siūlomoms nuostatoms dėl amžiaus, nuo kurio leidžiama asmeniui parduoti alkoholinius gėrimus, didinimo, susidarytų paradoksali situacija, kad asmuo, kuriam yra 18 metų, prekiauti alkoholiniais gėrimais gali, tačiau pirkti ir vartoti – ne. Toks reguliavimas nebūtų logiškas, todėl reiktų suvienodinti šias nuostatas. Tačiau tuomet 18 - 20 metų asmenys negalėtų dirbti parduotuvėse ir kavinėse, parduodančiose alkoholinius gėrimus. Tai apsunkintų jaunų asmenų integravimąsi į darbo rinką.</p> <p>Rengiant Nutarimo projektą buvo svarstytas pasiūlymas uždrausti asmenims, jaunesniems nei 20 metų amžiaus, parduoti tik stiprius alkoholinius gėrimus. Tačiau tokio reguliavimo įgyvendinimas sukeltų daug painiavos ir būtų sunku užtikrinti jo laikymosi kontrolę. Be to, tikėtina, kad 18–20 metų asmenys, negalėdami įsigyti stiprių alkoholinių gėrimų, vietoj jų įsigytų daugiau silpnesnių. Todėl neaišku, kokį poveikį visuomenės sveikatai toks reguliavimas turėtų.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad siūlymui uždrausti stiprius alkoholinius gėrimus parduoti asmenims, jaunesniems nei</p>
----	--	--	--

			20 metų amžiaus, Vyriausybė jau yra nepritarusi 2013 m. gruodžio 4 d. nutarime Nr. 1117.
3.	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas, 2016-05-09 raštas Nr. S-(4.3-3)-1289	Siūlo pritarti Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 nuostatomis, kuriomis dar labiau apribojamas prekybos alkoholiniais gėrimais laikas, t. y. siūloma leisti prekiauti alkoholiu darbo dienomis ir šeštadieniais nuo 10 val. iki 20 val., o sekmadieniais – nuo 10 val. iki 15 val. Šiuo metu visomis dienomis prekyba leidžiama nuo 8 val. iki 22 val.	Neatsižvelgta. Seime yra įregistruotas Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 18 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2836(2), kuriame siūloma sutrumpinti alkoholinių gėrimų pardavimo laiką ir nustatyti, kad alkoholiniais gėrimais leidžiama prekiauti nuo 10 val. iki 22 val. Vyriausybė 2016 m. vasario 24 d. nutarime Nr. 184 „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 18 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2836(2)“ šiam pasiūlymui iš esmės pritarė. Neaišku, dėl kokių priežasčių Įstatymo projekte Nr. XIIP-4096 yra siūloma nustatyti dar griežtesnius ribojimus alkoholinių gėrimų prekybos laikui ir koku pagrindu yra nustatomi nevienodi leidžiami alkoholinių gėrimų prekybos laikai darbo dienomis, šeštadienį ir sekmadienį.
4.	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas, 2016-05-09 raštas Nr. S-(4.3-3)-1289	Dėl Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 6 straipsnio 1 dalies, kuria keičiama Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalis. Pažymėtina, kad šia nuostata siekiama riboti veiksmus, kuriais skatinamas alkoholinių gėrimų vartojimas. Departamentas palaiko poziciją, kad alkoholinių gėrimų dovanojimas arba dalinimas nemokamai skatina alkoholinių gėrimų vartojimą ir yra patrauklus, nes akcizinės prekės, kurioms yra taikomi papildomi mokesčiai ir taip skatinamas mažesnis tokių produktų vartojimas bei kurių vartojimas yra žalingas ir pavojingas žmogaus sveikatai ir netgi gyvybei, gaunamos veltui. Mano, kad tikslinga visiems ūkio subjektams nustatyti vienodas alkoholinių gėrimų dalinimo nemokamai taisykles, nepriklausomai nuo to, ar tas ūkio subjektas yra susijęs su alkoholio verslu.	Neatsižvelgta. Vadovaujantis Alkoholio kontrolės įstatymo 16 straipsnio 3 dalimi, 17 straipsnio 1 ir 2 dalimis, alkoholinius gėrimus parduoti, laikyti ir gabenti gali tik įmonės, Europos juridiniai asmenys ir jų filialai, turintys alkoholinių gėrimų prekybos licencijas. Todėl Įstatymo projekto XIIP-4096 6 straipsnyje keičiamo Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 2–7 punktai galėtų būti taikomi tik teisę prekiauti alkoholiniais gėrimais turinčioms įmonėms, Europos juridiniams asmenims ir jų filialams. Jeigu Departamentas, kaip nurodoma rašte, pastebi tendencijas “kada licencijuotų ūkio subjektų teikiamus alkoholinius gėrimus dalina samdyti nelicencijuoti subjektai, pvz., reklamos agentūros, ir tokiu būdu yra išvengiama atsakomybės už nemokamą alkoholinių gėrimų dalinimą”, jis turėtų taikyti šių gėrimų dalintojams Alkoholio kontrolės įstatymo 34 straipsnio 2 dalyje nustatytas baudas už alkoholio produktų laikymą, gabenimą neturint atitinkamos licencijos.
5.	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas, 2016-05-09 raštas Nr. S-(4.3-3)-1289	Departamento nuomone, Nutarimo projekto 1.3 papunktyje pateiktas pasiūlymas Lietuvos Respublikos Seimui (toliau – Seimas) Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 6 punkte įrašyti žodžius „išskyrus atvejus, kai priedai yra supakuoti į vieną nedalomą pakuotę kartu su alkoholiniu gėrimu“ prieštarautų šio įstatymo 2 straipsnio 2 ir 3 dalims, kuriose nustatyta, kad alkoholinių gėrimų parduotuvės ar	Neatsižvelgta. Alkoholio kontrolės įstatymo 2 straipsnio 2 ir 3 dalyse yra nurodytas asortimentas prekių, kurios gali būti parduodamos alkoholinių gėrimų parduotuvėje ar skyriuje. Tačiau gamintojų į nedalomą pakuotę kartu su alkoholiniu gėrimu supakuota stiklinė ar taurė atskirai nėra parduodamos. Neįrašius Nutarimo projekte siūlomos

		skyriaus prekių asortimentą sudaro tik alkoholiniai gėrimai arba alkoholiniai gėrimai ir gretutinės prekės (sultys ir kiti nealkoholiniai gėrimai, butelių atkimšimo ir užkimšimo įrankiai, butelių pakuotės, taurės, stiklinės, tabako gaminiai, degtukai ir žiebtuvėliai).	išimties, į dėžutę supakuoto alkoholinio gėrimo kartu su taure pardavimas būtų draudžiamas. Kaip nurodyta Nutarimo projekto 1.3 papunktyje toks draudimas sudarytų kliūtis parduoti kitose Europos Sąjungos valstybėse teisėtai pagamintus ir parduodamus alkoholinius gėrimus, o tai prieštarautų Europos Sąjungos teisėje įtvirtintam abipusio pripažinimo principui.
6.	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas, 2016-05-09 raštas Nr. S-(4.3-3)-1289	Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 6 straipsnio 1 dalies 7 punktą, kuriuo įtvirtinamas Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 7 punktą, numatytą, kad Lietuvos Respublikoje būtų draudžiama skelbti apie alkoholinių gėrimų kainų sumažinimą. Departamento nuomone, informacijos apie sumažintas kainas pateikimo vieta negali būti diferencijuojama teisės aktu, kadangi šio reikalavimo tikslas ir yra nesudaryti vartotojui įspūdžio, apie sumažintas alkoholinių gėrimų kainas, kurios skatina šios informacijos vartotojus įsigyti ir vartoti tam tikrus sumažintos kainos produktus, netgi įsigyti ir (ar) vartoti didesnę jų kiekį. Kaina yra vienas iš lemiamų faktorių vartotojams įsigyjant prekę. Tokiu būdu net ir prekybos vietoje potencialus vartotojas yra skatinamas įsigyti ir vartoti alkoholio produktus, netgi jų nusipirkti daugiau, atsižvelgiant į kainų sumažinimą.	Neatsižvelgta. Nutarimo projekto 1.4 punkte Seimui siūloma papildyti Įstatymo projekto Nr. XIIP-4096 6 straipsnyje keičiamo Alkoholio kontrolės įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 7 punktą sakiniu „Skelbimu nelaikomas šios informacijos pateikimas kainų etiketėse alkoholinių gėrimų prekybos vietose“. Šis pasiūlymas argumentuojamas tuo, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.228 ⁶ ir 6.353 straipsnių nuostatos įpareigoja pardavėją suteikti pirkėjui informaciją apie prekę, įskaitant jos kainą. Be to, Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad vartotojas turi teisę gauti išsamią, teisingą, tikslią ir aiškią informaciją apie prekę. Todėl draudimas skelbti apie alkoholinių gėrimų kainų sumažinimą neturėtų būti taikomas kainų etiketėse nurodomai prekės kainai.
7.	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas, 2016-05-09 raštas Nr. S-(4.3-3)-1289	Departamentas pritaria Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 23, 24, 25 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4097 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-4097), nes mano, kad siūlymas didinti akcizų tarifus visiems alkoholiniams gėrimams atitinka valstybės alkoholio kontrolės politikos principus, kuriais siekiama mokesčiais mažinti alkoholinių gėrimų prieinamumą, taip pat Sveikatos programos nuostatas, kurių tikslas mažinti alkoholio vartojimą, alkoholinių gėrimų pasiūlą ir paklausą didinant akcizus alkoholiniams gėrimams, bei PSO rekomenduojamas alkoholinių gėrimų vartojimo ir jo žalos mažinimo priemonės – alkoholinių gėrimų kainų didinimą.	Neatsižvelgta. Pastaba teikiama dėl Įstatymo projekto Nr. XIIP-4097, o ne dėl Nutarimo projekto, kurio 4 punkte minėtam įstatymo projektui nepritariama dėl šiame punkte nurodytų priežasčių.
8.	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas, 2016-05-09 raštas Nr. S-(4.3-3)-1289	Departamentas pritaria Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 381 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4098 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-4098), nes mano, kad jame teikiamas siūlymas skirti Visuomenės sveikatos stiprinimo fondui Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytą procentą akcizo pajamų, gautų už parduotą apdorotą tabaką atitinka valstybės alkoholio kontrolės politikos principus.	Neatsižvelgta. Pastaba teikiama dėl Įstatymo projekto Nr. XIIP-4098, o ne dėl Nutarimo projekto, kurio 5 punkte minėtam įstatymo projektui nepritariama dėl šiame punkte nurodytų priežasčių.

Ūkio ministras

Evaldas Gustas
2016-06-22

70

Siūlau įtraukti į Vyriausybės posėdžio (pasitarimo) darbotvarkės projektą

2016-07-05

Dėl Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16-1, 18, 22, 28, 29, 34 str. pakeitimo ir papildymo bei Įstatymo papildymo 16-2 str. įstatymo projekto Nr. XIIP-4096, Akcizų įstatymo Nr. IX-569 23, 24, 25 ir 26 str. pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4097, Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 38-1 str. pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4098, Administracinių nusižengimų kodekso 76, 168, ir 485 str. pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4099 (TAP-16-902)(16-5266(2))

Pranešėjas: ūkio ministras E.Gustas

Dalyvauja: ŪM Vidaus prekybos politikos skyriaus vyr. specialistė A.Janušauskė

Klausimo kuratorius:

Posėdžių rengimo skyriaus patarėja

E. Karalūtė

2016-05-30

<p>Apsvarstyta ministerijų atstovų pasitarime</p> <p>2016-06-07 (data)</p>	<p>Ministerijų atstovų pasitarimo protokolo išrašas</p> <p>1. Pasiūlytų ŪM:</p> <p>1.1. Išsivievelpti į TD pastabas.</p> <p>1.2. įvertinti Narkotikų, Tabako ir alkoholio kontrolės departamento pastabas</p> <p>2. Patikslintus projektus svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje.</p>
<p>Informacija apie projekto svarstymą Vyriausybės pasitarime ar/ir Vyriausybės posėdyje</p>	<p>Papildoma informacija</p>